

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ” ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและหลักการ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของลักษณะการเรียนรู้
 - 1.2 ประเภทของลักษณะการเรียนรู้
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของกลวิธีการเรียนรู้
 - 2.2 ประเภทของกลวิธีการเรียนรู้
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
 - 3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางภาษา
 - 3.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง และการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่
 - 3.3 การเรียนภาษาแม่กับการเรียนภาษาต่างประเทศ
 - 3.4 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
 - 3.5 การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
 - 3.6 ลักษณะประจำชาติและความแตกต่างของค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้
 - 4.1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

4.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้

4.2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนรู้ (Learning Styles)

ความหมายของลักษณะการเรียนรู้

นักวิชาการและนักวิจัยได้ให้คำจำกัดความของลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ต่าง ๆ ดังนี้ Oxford and Ehrman (1988, หน้า 196) ให้คำจำกัดความไว้ว่าลักษณะการเรียนรู้ คือ วิธีการโดยทั่วไปที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ รวมถึงการเรียนภาษาต่างประเทศ

Kinsella (1995, หน้า 171) ให้ความหมายของลักษณะการเรียนรู้ว่า วิธีการตามธรรมชาติที่เป็นนิสัย และเป็นที่ยอมรับของบุคคลแต่ละบุคคลในการรับ ประมวล และเก็บรักษาข้อมูลและทักษะใหม่ ๆ โดยไม่คำนึงถึงวิธีการในการสอนหรือเนื้อหาวิชา

Kyriacou, Benmansour and low (อ้างใน พัชรพรรณ ม.รัตนพล, 2541, หน้า 10) ได้อธิบายลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า หมายถึง แนวทางโดยทั่วไปที่ผู้เรียนนำไปใช้เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน ดังปรากฏใน

1. เจตคติ ของผู้เรียน และในการเลือก กิจกรรมในการเรียนบางอย่าง
2. กิจกรรมที่ได้เลือกสรรแล้ว เพื่อการเรียนรู้ เมื่อได้รับปริมาณการควบคุมที่เหมาะสมตามแนวทางที่ผู้เรียนได้เลือกนำมาใช้
3. แนวทาง ที่ผู้เรียนใช้เมื่อได้รับมอบหมายภาระงาน

Ronal R. Schmech (1988, หน้า 18) ได้กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้หรือลักษณะการเรียนรู้ เป็นวิธีการเรียน เป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากคุณลักษณะต่าง ๆ ของตัวบุคคล และการรับรู้สถานการณ์ที่บุคคลนั้นเผชิญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ในการเรียนรู้

พัชรี เกียรตินันทวิมล (2529, หน้า 13) ให้ความหมายของลักษณะการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง วิธีการที่นักศึกษาใช้เป็นประจำในการรับรู้ การคงไว้ซึ่งความรู้ ตลอดจนการตอบสนองในสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้

สุริย์ จงสถาพรสิทธิ์ (2543, หน้า 13) ให้ความหมายของลักษณะการเรียนรู้ ไว้ว่า หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเรียนรู้งานเฉพาะหรืองานในระดับวิชาภายในบริบททางการศึกษา เป็นการรับรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนในสถานการณ์การเรียนรู้ โดยทำการเชื่อมโยงแรงจูงใจในการเรียนและกลวิธีในการเรียนให้สอดคล้องกัน เพื่อนำไปสู่ผลการเรียนที่ต้องการ

สุรางคนา เลี่ยมเพชรรัตน์ (2543, หน้า 10) ได้สรุปความหมายของลักษณะการเรียนรู้ ไว้ว่า เป็นลักษณะของวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบ จะเป็นวิธีการเรียนวิธีใดก็ได้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด เป็นลักษณะการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบ และใช้ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนรู้

อาชญญา รัตนอุบล (2538, หน้า 1) ได้สรุปความหมายของลักษณะการเรียนรู้ ไว้ว่า เป็นลักษณะทางด้าน สติปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมการแสดงออกที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกชอบที่จะเรียนรู้

อรนุช ชาลีนรินทร์ (2539, หน้า 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะการเรียนรู้สรุปได้ว่า ครูควรตระหนักว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความต้องการ ความสนใจ และความสามารถแตกต่างกัน และควรมีโอกาสที่จะได้เลือกหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีความเหมาะสมตามสภาพการ และจังหวะเวลาของผู้เรียนต้องการครูผู้สอนจึงควรต้องทำความเข้าใจในเรื่องความต้องการของผู้เรียน ความชอบวิธีการเรียนของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับทุกคน เนื่องจากลักษณะการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้เรียนชอบนำมาใช้ในการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ

จากนิยามคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้หมายถึง ความแตกต่างและความหลากหลายในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน กล่าวอีกทางหนึ่งก็คือผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่ตนเองชอบใช้ในการเรียนมากกว่าวิธีการอื่น ๆ

ประเภทของลักษณะการเรียนรู้ (Learning styles)

นักการศึกษาที่ศึกษาเรื่องลักษณะการเรียนรู้ ได้แบ่งประเภทของลักษณะการเรียนรู้ และได้ให้รายละเอียดของลักษณะการเรียนรู้ แต่ละประเภทดังนี้

Anthony Grasha and Sheryl Reichman (1975, หน้า 13-15) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากตัวแปร หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ จากการที่ผู้เรียนมีปฏิกิริยาทางสังคมกับผู้สอน ผู้เรียนคนอื่น ๆ และงานหรือกิจกรรมทางการเรียน ซึ่งได้แบ่งลักษณะการเรียนรู้ ออกเป็น 6 แบบดังต่อไปนี้

1. แบบแข่งขัน (Competitive) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้จะตอบสนองต่อการเรียน ชอบที่จะเอาชนะเพื่อนด้วยกัน โดยจะพยายามทำอะไรให้ดีกว่าคนอื่น ๆ เขารู้สึกว่าต้องแข่งขันกับเพื่อนร่วมชั้นเพื่อรางวัลในการเรียน เช่น ผลการเรียนที่ดี ความสนใจจากอาจารย์ กลุ่มนี้จะมองห้องเรียนเป็นเรื่องของการแพ้ ชนะ ซึ่งพวกเขาต้องชนะเสมอ
2. แบบร่วมมือ (Collaborative) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ คิดว่าสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด จากการแลกเปลี่ยนความคิดและความสามารถกับเพื่อนร่วมชั้น โดยจะให้ความร่วมมือกับอาจารย์และเพื่อนในการทำกิจกรรม ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น จะมองชั้นเรียนเป็นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการเรียนรู้บทเรียน
3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ จะไม่สนใจเนื้อหารายวิชาที่เรียนรู้ในชั้นเรียน จะไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และอาจารย์ จะไม่สนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
4. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ ต้องการที่จะเรียนเนื้อหาในรายวิชาที่ชอบเข้าเรียน พวกเขาถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องรับเอาความรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียน และจะร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเมื่อได้รับคำสั่งให้ทำ พวกนี้รู้สึกว่าควรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชั้นเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่จะไม่สนใจกิจกรรมนั้นเลยหากว่ากิจกรรมนั้นไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่กำหนดไว้ในรายวิชา
5. แบบพึ่งพา (Dependent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ ไม่มีความสนใจใฝ่รู้ทางวิชาการ นอกเหนือจากสิ่งที่กำหนดไว้ในบทเรียนเท่านั้น โดยจะเรียนเฉพาะสิ่งที่ต้องเรียน เห็นอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นเป็นแหล่งพึ่งพิง และยึดเอาบุคคลที่มีความเก่งเชี่ยวชาญ เป็นแนวทาง จะปฏิบัติในสิ่งที่ถูกสั่งให้ทำ
6. แบบอิสระ (Independent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่ชอบคิดด้วยตนเอง ชอบทำงานด้วยตนเอง แต่จะฟังความเห็นของผู้อื่นด้วย กลุ่มนี้จะศึกษาเนื้อหาบทเรียนก็ต่อเมื่อเขาคิดว่าสำคัญ และเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง

John B. Biggs (1993, หน้า 6-7) John T.E. Richardson and Estell King (1991, หน้า 366) และ Angus Duff (1997, หน้า 538-539) (อ้างใน สุริย์ จงสถาพรสิทธิ์ 2543, หน้า 14) ได้แบ่งวิธีการเรียนอย่างสอดคล้องกัน ออกเป็น 3 วิธี) คือ

1. วิธีการเรียนแบบผิวเผิน (Surface Approach) ผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนแบบผิวเผินจะมีแรงจูงใจเชิงเครื่องมือ คือ ต้องการเรียนเพื่อสิ่งตอบแทนภายนอก อาทิ เช่น การสอบผ่าน ต้องการงานดี ๆ ต้องการเงินมาก ๆ และมีกลวิธีการเรียนที่จะทำให้บรรลุผลตามที่ตั้งใจไว้ คือ ผู้เรียนจะใช้เวลาและความพยายามน้อยในการเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เพียงแค่สอบผ่านจะท่องจำเนื้อหาที่เรียนโดยปราศจากความเข้าใจ เรียนโดยให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดโดยไม่เชื่อมโยงเนื้อหาเหล่านั้น และจะคัดลอกเนื้อหาในบทเรียนเพื่อทำรายงาน หรือเขียนตอบสนองตามสิ่งที่ท่องจำได้ วิธีการเรียนนี้นำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ไม่น่าพึงพอใจ

2. วิธีการเรียนแบบรู้ลึก (Deep Approaches) ผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนแบบรู้ลึก จะมีแรงจูงใจภายใน กล่าวคือ ผู้เรียนจะเรียนเพราะมีความชอบและสนใจในบทเรียน และรู้สีกว่างานและบทเรียนนั้นท้าทายความสามารถ ตลอดจนต้องการพัฒนาความสามารถ และทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด กลวิธีในการเรียนที่ผู้เรียนใช้ คือ การทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ในระดับลึกกว่าความหมายตามตัวอักษร โดยจะทำความเข้าใจในระดับความคิดหลักหรือแก่นของเรื่อง (Theme) ผู้เรียนจะอ่านมาก นอกเหนือจากแบบเรียนแล้วยังอ่านหนังสืออื่น ๆ ที่มีหัวเรื่องเกี่ยวข้อง โดยศึกษาตนเอง อีกทั้งใช้เวลาว่างในการศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนี้ผู้เรียนยังคิดวิเคราะห์ หาเหตุผล ตั้งคำถามผู้สอนเมื่อไม่เข้าใจ วิธีการเรียนนี้นำไปสู่ผลการเรียนรู้ในเชิงคุณภาพที่น่าพอใจ

3. วิธีการเรียนแบบใฝ่สัมฤทธิ์ (Achieving Approach) ผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนแบบใฝ่สัมฤทธิ์ จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ต้องการเรียนเพื่อให้ได้เกรดสูง ต้องการแข่งขันกับเพื่อน ๆ มั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ เพื่อจะได้อยู่ในสถานะที่สูง ผู้เรียนจะใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำได้คะแนนดี และประสบความสำเร็จในการสอบ เช่น การจัดการเกี่ยวกับเวลา การวางแผน การจดบันทึก การเน้นข้อความที่สำคัญ อ่านหนังสือที่ครูแนะนำ ค้นหาตัวชี้แนะ (Cue Seeking) และแนวข้อสอบเก่าเป็นแนวทางในการเตรียมตัวสอบและทำข้อสอบ ตลอดจนเขียนตอบข้อสอบอย่างระมัดระวังและรอบคอบ วิธีการเรียนนี้นำไปสู่ผลการเรียนที่ได้คะแนนในการสอบ

Reid and Oxford (1993, หน้า 142) ได้แบ่งลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยพื้นฐานอยู่ในคำจำกัดความ ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยใช้สายตา (Visual learning) ซึ่งรวมถึงการใช้สายตาอ่านเรื่องและการศึกษาแผนผัง แผนที่ และสื่อประกอบภาพอื่น ๆ เช่น รูปภาพ ป้ายประกาศ วัตถุทัศน และภาพยนตร์
2. การเรียนรู้โดยการฟัง (Auditory learning) หมายถึง การเรียนรู้อาณาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟัง เช่น การฟังบรรยาย บทสนทนา แถบบันทึกเสียง และคำสั่ง
3. การเรียนรู้โดยการปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ (Kinesthetic learning) หมายถึง การเรียนรู้จากการปฏิบัติในสถานการณ์จำลองที่จำเป็นต้องมีการเคลื่อนไหวในสถานการณ์การเรียนนั้น เช่น การแสดงบทบาท การแสดงละคร และการสัมภาษณ์ รวมถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสมบูรณ์ด้วย
4. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Tactile learning) ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำงานต่าง ๆ เช่น การสร้างรูปจำลอง การทำการทดลอง และการเรียนจากวัตถุต่าง ๆ ที่จับต้องได้ เช่น สมุดภาพ หรือ บัตรคำ
5. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Individual learning) หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียน
6. การเรียนรู้ด้วยการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Group learning) หมายถึง สถานการณ์ในการเรียนที่ผู้เรียนทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ไม่ว่าจะป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม

พัชรพรรณ ม.รัตนพล (2541, หน้า 13-14) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ และได้แบ่งลักษณะการเรียนรู้ โดยยึดตามแนวคิดของ Oxford 1991 (อ้างใน Brown, 1989: 189-213) ได้แบ่งลักษณะวิธีการเรียนรู้ภาษาของแบบประเมินลักษณะการเรียนรู้ภาษา ประกอบด้วยวิธีการเรียนรู้ 5 มิติใหญ่ ๆ คือ

1. ลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประสาทสัมผัส (sensory preference; visual, auditory, hands-on) เป็นการเรียนรู้ที่แสดงว่าผู้เรียนถนัดใช้ตา ดู ถนัดใช้หู ฟัง และสนทนา หรือถนัดใช้มือในการทำกิจกรรม
2. ลักษณะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสัมพันธ์ภาพของผู้เรียนที่มีต่อผู้อื่น (relations with others; extroversion, introversion) เป็นการเรียนรู้ที่จะแสดงว่าผู้เรียนมีลักษณะเปิดตัว ชอบสังคม หรือมีลักษณะเก็บตัว เินอาย ชอบทำงานคนเดียว

3. ลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดและการไตร่ตรองของผู้เรียน (relation with ideas; intuitive, concrete/sequential) เป็นการเรียนรู้ที่แสดงว่าผู้เรียนมักแสวงหา กฎเกณฑ์ทางภาษาใหม่ และหลีกเลี่ยงการเรียนรู้ไปที่ละขั้น หรือผู้เรียนมักไม่ข้ามขั้นตอนใด ๆ ในการทำกิจกรรมทางภาษา และชอบนำกลวิธีในการจำมาใช้อยู่เสมอ

4. ลักษณะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการริเริ่มภาระงาน (orientation to learning tasks; closure, openness) เป็นการเรียนรู้ที่แสดงว่าผู้เรียนมีความละเอียดรอบคอบในการวางแผน ในการ กระทำภาระงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมักต้องการคำอธิบายถึงภาระงานนั้นอย่างครบถ้วน และ ที่แสดงว่าผู้เรียนชอบเรียนรู้โดยการค้นพบตัวเอง รู้สึกสนุกและผ่อนคลายกับกิจกรรมทางภาษา โดยมักไม่คำนึงถึงการวางแผนภาระงานไว้ล่วงหน้า

5. ลักษณะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกับความคิดและมุมมองต่าง ๆ (overall orientation; global, analytic) เป็นการเรียนรู้ที่แสดงว่าผู้เรียนมักใช้กลวิธีในการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อ คาดเดาความหมายของภาษาใหม่ หรือผู้เรียนที่ต้องศึกษารายละเอียดของภาษาและกฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ก่อนการสรุปคำตอบใหม่ได้

Richard Mann et.al. (1970, หน้า 78-79) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน และ แบ่งแบบการเรียนออกเป็น 8 แบบดังนี้

1. แบบยินยอม (The Compliant Students) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้จะยึดเอางานเป็นหลัก ไม่สนใจประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานของตน และพยายามไม่ให้งานอื่น ๆ มาแทรกแซงงานที่อาจารย์ได้มอบหมายให้ทำ เพราะถือว่าอาจารย์มีอำนาจในการให้คะแนน มักจะ ทำงานตามที่ผู้อื่นกำหนดให้ทำมากกว่างานที่เกิดจากความรู้สึกที่ตนเองอยากจะทำ และจะไม่ ทำงานมากหรือน้อยเกินไป แต่จะทำให้พอเหมาะกับที่อาจารย์ได้กำหนดไว้ ผู้เรียนแบบนี้จะตั้งใจ ทำงานเพื่อให้ถูกใจอาจารย์และผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังไม่ชอบ ห้องเรียนที่ขาดระเบียบ และ ขาดการควบคุม สิ่งสำคัญของผู้เรียนแบบนี้ คือ ต้องการทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน

2. แบบวิตกกังวล (The Anxious Dependent Students) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้จะมีความกระวนกระวาย และต้องการความช่วยเหลือจากครู มีความวิตกกังวลมากกับการวัดและ ประเมินผลการเรียน และงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำในชั้นเรียน มักมีความรู้สึกที่ว่าตนไม่มี ความสามารถ ความรู้สึกดังกล่าวนี้เมื่อผสมผสานกับแรงกดดันจากปัญหาภายนอก โดยเฉพาะจาก ผู้ปกครอง มีผลทำให้ผู้เรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเป็นอย่างมาก

3. แบบท้อใจ (The Discouraged Workers) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ รู้สึกไม่พอใจตนเองเมื่อทำอะไรไม่ได้ผล มักจะตำหนิตัวเองว่าไม่ดี ไม่มีความสามารถ ชอบแยกตัวออกจากกลุ่มเพราะยึดตัวเองเป็นหลัก โดยยกเอาปมด้อยที่มีอยู่มาเกี่ยวข้องกับผลมากกว่าจะลบปมด้อย แล้วสร้างปมด้อยแทน

4. แบบอิสระ (The Independents) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าคนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด มีสติปัญญาดี มีความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองสูง มีความสามารถที่จะมองสิ่งที่เรียนอย่างสัมพันธ์กัน มีวัตถุประสงค์และความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน การบิบบิ้นจากครู หรือเพื่อนไม่ส่งผลอะไรต่อตัวเขา

5. แบบวีรบุรุษ (The Heroes) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มักจะเป็นพวกที่อยู่แนวหน้า มักเป็นที่รู้จักของคนอื่น ๆ เพราะเรียนเก่ง ผลงานของผู้เรียนแบบนี้มีทั้งประเภทสร้างสรรค์ และสร้างปฏิกิริยาซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจอย่างรุนแรงได้ การที่รู้สึกว่าคุณมีความเด่นกว่าคนอื่น ๆ ทำให้มองเพื่อนร่วมชั้นว่ามีความด้อยกว่าตน

6. แบบวิพากษ์วิจารณ์ (The Snipers) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้าย มีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับต่ำ (low self-esteem) ชอบนิทาครู มีแนวโน้มที่จะเป็นปฏิปักษ์กับครู และมักจะหลบหลีกการเผชิญหน้ากับครูผู้สอน

7. แบบเรียกร้องความสนใจ (The Attention Seekers) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มีแนวโน้มที่จะมีบทบาททางสังคมมากกว่าทางด้านการใช้สติปัญญา มักจะสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน ๆ เพื่อให้เกิดความชื่นชมในตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูดโอ้อวด เล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เพื่อให้มีคนอื่นสนใจ และเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนฝูงเพื่อปิดบังความสนใจในด้านการเรียน และสติปัญญาของตน

8. แบบสงบเงียบ (The Silent Students) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน พูดน้อย และมักจะเงียบเฉย ไม่ชอบมีบทบาทในกิจกรรม ไม่ว่าจะในห้องเรียน มีสัมพันธ์ภาพกับครูน้อยมาก

จะเห็นได้ว่าประเภทของลักษณะการเรียนรู้ที่นักการศึกษาแต่ละคนได้ศึกษาค้นคว้าและให้รายละเอียดไว้นั้นมีลักษณะที่สอดคล้องสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้วิจัยก็ได้ยึดแนวคิดของ Oxford (1991) ซึ่งแบ่งลักษณะการเรียนรู้ภาษาของแบบประเมินการเรียนรู้ภาษาประกอบด้วยวิธีการเรียนรู้ 5 มิติใหญ่ ๆ มาเป็นทฤษฎีหลักในการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies)

ความหมายของกลวิธีการเรียนรู้

Rebecca L. Oxford (1990, หน้า 8) ได้ให้คำจำกัดความของ กลวิธีการเรียนรู้ภาษาว่า หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมเฉพาะที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อให้การเรียนรู้ภาษารวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้น น่าเพลิดเพลินยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถดำเนินได้ด้วยตนเองและสามารถถ่ายโอนไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้

John M. Green and Rebecca L. Oxford (1995, หน้า 262) ได้ให้ความหมายกลวิธีในการเรียนรู้ภาษาที่สองว่า หมายถึง การกระทำหรือเทคนิคเฉพาะที่นักเรียนใช้อย่างตั้งใจเพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ภาษาที่สอง

J. Rubin (1987, หน้า 17) ได้ให้ความหมายกลวิธีในการเรียนรู้ว่า หมายถึง วิธีที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการรับข้อมูลความรู้ การเก็บรักษา การเรียกข้อมูลเหล่านั้นออกมา และใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

J. Michael O'Malley and Anna Uhl Chamot (1990, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาว่า หมายถึง ความคิดหรือพฤติกรรมพิเศษที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้ในการเรียนรู้ภาษาเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ การเรียนรู้ และสามารถเก็บรักษาข้อมูลความรู้ใหม่ไว้ได้

พิทักษ์ นิลนพคุณ (2538, หน้า 37) ได้สรุปกลวิธีการเรียนหรือทักษะการเรียนรู้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสามารถของผู้เรียนในการใช้เทคนิค หรือวิธีการเรียนที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง และการรู้จักควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อช่วยให้การศึกษาค้นคว้าความรู้ดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลวิธีการเรียนทั่วไปเป็นกลวิธีที่ใช้ได้กับการเรียนในทุกวิชา ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน จะมีองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนเป็นคุณสมบัติประจำตัวเป็นส่วนใหญ่

สุรีย์ จงสถาพรสิทธิ์ (2543, หน้า 29) ได้สรุปความหมายของกลวิธีในการเรียนรู้ว่า หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแต่ละคนนำมาใช้ในการเรียนรู้ทั่วไป หรือเรียนรู้ภาษาอย่างตั้งใจ และมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เร็วขึ้น ง่ายขึ้น และเพลิดเพลินขึ้น โดยที่วิธีการเหล่านั้นจะอำนวยความสะดวกในการรับข้อมูล ความรู้ การเก็บรักษา การเรียกข้อมูลเหล่านั้นออกมา และใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

อัญชลี ประวิตรานุรักษ์ (2537, หน้า 10) ได้สรุปความหมายของกลวิธีการเรียนรู้ไว้ว่า วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษาเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการซึมซาบ เก็บรักษาข้อมูลความรู้ไว้ และสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นมาใช้ได้อีกในภายหลัง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอจะประมวลได้ว่า กลวิธีในการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้ในการเรียนรู้อย่างตระหนักรู้หรืออย่างอัตโนมัติ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เนื้อหาและทักษะภาษาง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีความสำคัญต่อการเรียน เนื่องจากกลวิธีการเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยแก้ปัญหาในการเรียน

ประเภทของกลวิธีการเรียนรู้

นักการศึกษาพยายามศึกษากลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียน ทำให้ทราบว่าผู้เรียนแต่ละคนใช้กลวิธีที่หลากหลายแตกต่างกันไป เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลวิธีต่าง ๆ ที่นักเรียนใช้อย่างชัดเจน นักการศึกษาได้จัดประเภทของกลวิธีการเรียนภาษาไว้ดังนี้

Rebecca L. Oxford (1990, หน้า 14-22) ได้จัดแบ่งประเภทของกลวิธีในการเรียนรู้ ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ กลวิธีการเรียนโดยตรง (Direct Strategies) และกลวิธีเรียนโดยอ้อม (Indirect Strategies) ดังมีรายละเอียดดังนี้

กลวิธีการเรียนโดยตรง หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาษาเป้าหมายที่ผู้เรียนเรียน ประกอบด้วยกลวิธี ประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. กลวิธีการจำ (Memory Strategy) เกี่ยวข้องกับกลไกทางสมองที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเก็บข้อมูลความรู้ไว้ และนำออกมาใช้เมื่อต้องการ ประกอบด้วย กลวิธีย่อย 4 กลวิธี ดังนี้ คือ

1.1 กลวิธีการสร้างการเชื่อมโยงทางด้านความคิด (Creating Mental Linkages) เป็นกลวิธีเบื้องต้นสำหรับการจำ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลวิธีย่อย คือ การจัดกลุ่มคำตามชนิดหรือประเภทของคำ การเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม และการนำคำใหม่ใส่ในบริบท

1.2 กลวิธีการใช้ภาพและเสียง (Applying Images and Sound) เป็นวิธีที่ช่วยให้ความจำอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ อาทิเช่น การใช้จินตนาการ การใช้แผนผังเชื่อมโยงความหมาย การใช้คำสำคัญ และการใช้เสียงเพื่อช่วยความจำ

1.3 กลวิธีการทบทวนอย่างดี (Reviewing Well) เป็นกลวิธีที่เสริมสร้างความจำสิ่งใหม่ โดยการทบทวนอย่างเป็นระบบ ทบทวนสิ่งที่ต้องจำเป็นระยะ ๆ ในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น ช่วงแรกทบทวนในระยะเวลาใกล้ ๆ กัน จากนั้นทิ้งช่วงทบทวนให้ห่างออกไป ก็จะ สามารถ จำเนื้อหาได้อย่างอัตโนมัติ

1.4 กลวิธีการใช้ท่าทาง (Employing Action) เป็นกลวิธีที่ใช้การกระทำเพื่อให้เกิดการจำ ได้แก่ การใช้ความรู้สึกและท่าทางประกอบคำอธิบาย และการใช้เทคนิคกลไกอุปกรณ์ต่าง ๆ

2. กลวิธีด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) หมายถึงกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสมอง แบ่งออกเป็นกลวิธีย่อย 4 กลวิธี ดังนี้

2.1 กลวิธีการฝึกปฏิบัติ (Practicing) เป็นกลวิธีพื้นฐานในการเรียนรู้ทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระทำซ้ำ ๆ การฝึกพูดและเขียนอย่างเป็นระบบ การจำรูปแบบประโยคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การเชื่อมคำหรือวลีให้เป็นประโยค และการฝึกอย่างเป็นธรรมชาติ

2.2 กลวิธีการรับและการส่งสาร (Receiving and Sending Message) ได้แก่การจับประเด็นความคิดอย่างรวดเร็ว และการใช้แหล่งวิทยาการเพื่อรับและส่งสาร

2.3 การวิเคราะห์และการใช้เหตุผล (Analysis and Reasoning) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น ได้แก่ กลวิธีย่อย ๆ 5 กลวิธี คือ การใช้เหตุผลเชิงนิรนัย หรือการใช้เหตุผลในเรื่องเฉพาะ การวิเคราะห์ข้อความและคำพูด การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบการแปล และการถ่ายโอนความรู้

2.4 การจัดทำโครงสร้างของข้อมูลที่ได้รับและข้อมูลที่จะส่งออกไป (Creating Structure for Input and Output) เป็นกลวิธีที่แสดงถึงความเข้าใจในสิ่งที่เรียนโดยจัดโครงสร้างของข้อมูลขึ้นใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กลวิธีย่อย 3 กลวิธี คือ การจัดบันทึก การสรุปความ และการสร้างความเด่นชัดให้กับใจความสำคัญ

3. กลวิธีการเสริมและการทดแทน (Compensation Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เมื่อมีความรู้ขึ้นใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กลวิธีย่อย 2 กลวิธี ดังนี้

3.1 กลวิธีการเดาอย่างฉลาด (Guessing Intelligently) เป็นกลวิธีสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียน โดยใช้การเดาอย่างมีหลักการ โดยใช้เครื่องชี้แนะทางด้านภาษา และเครื่องชี้แนะอื่น ๆ เช่น บริบท สถานการณ์ และโครงสร้างของข้อความ

3.2 การเอาชนะข้อจำกัดในการพูดและการเขียน (Overcoming Limitations in Speaking and Writing) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสนทนา หรือเขียนได้ดีขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงไปใช้ภาษาแม่ การขอความช่วยเหลือ การใช้ท่าทางแทนการพูด การหลีกเลี่ยงการสื่อสารในบางส่วนหรือทั้งหมด การเลือกหัวข้อ การปรับสารให้ง่ายขึ้นและการหาคำอื่นมาแทน

กลวิธีการเรียนโดยอ้อม หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการส่งเสริมและควบคุมกระบวนการเรียนของตนเอง ประกอบด้วยกลวิธีประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. กลวิธีที่ใช้อยู่ปัญหา (Metacognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วยกลวิธีย่อย ๆ 3 กลวิธี ดังนี้

1.1 กลวิธีการมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้ (Centering your Learning) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน ได้แก่ การคิดล่วงหน้าเกี่ยวกับบทเรียนใหม่ และเชื่อมโยงความรู้เดิม การแสดงความตั้งใจและตั้งใจฟังจนกว่าพร้อมที่จะพูด

1.2 กลวิธีการจัดระเบียบและการวางแผนการเรียนรู้ (Arranging and Planning your Learning) ได้แก่ การค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา การจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ในการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์ของงานแต่ละงาน การวางแผนสำหรับกิจกรรมต่างๆ การแสวงหาโอกาสในการฝึกฝน

1.3 กลวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluating your Learning) ได้แก่ การกำกับดูแลตนเอง หมั่นตรวจสอบความสามารถของตนเอง การประเมินตนเอง

2. กลวิธีเชิงวิภาพ หรือด้านจิตพิสัย (Affective Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อควบคุมอารมณ์และความรู้สึก เพื่อให้ส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วยกลวิธีสำคัญ 3 กลวิธี คือ

2.1 กลวิธีการลดความวิตกกังวล (Lowering your Anxiety) กลวิธีนี้จะช่วยลดความเครียด ความกังวลในการเรียน โดยใช้วิธีการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การหายใจลึก ๆ การทำสมาธิ การฟังเพลง หรือการหัวเราะ

2.2 กลวิธีการให้กำลังใจตนเอง (Encouraging Yourself) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เมื่อรู้สึกท้อถอยในการเรียน ได้แก่ การพูดในทางบวก การเสี่ยงอย่างฉลาด และการให้รางวัลตนเอง

2.3 กลวิธีการดูแลอารมณ์ตัวเอง (Taking Care your Emotional Temperature) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความรู้สึกของผู้เรียน ไม่ให้เกิดความรู้สึกที่ส่งผลทางลบต่อการเรียนรู้ภาษา เช่น การฟังสัญญาณจากร่างกายตนเอง การใช้แบบตรวจสอบความรู้สึกการเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับความรู้สึก และการสนทนากับผู้อื่นถึงความรู้สึกของตนเอง

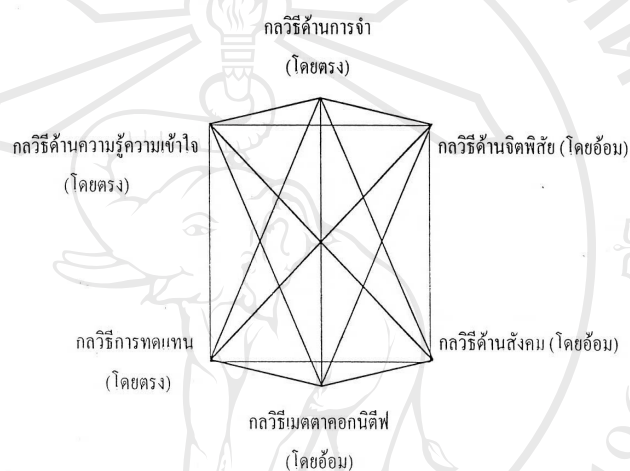
3. กลวิธีด้านสังคม (Social Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เมื่อต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม เพื่อช่วยให้การปฏิสัมพันธ์นั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วยกลวิธีสำคัญ 3 กลวิธี ดังนี้

3.1 กลวิธีการถามคำถาม (Asking Question) ได้แก่การถามเพื่อความกระจ่าง และการถามเพื่อการแก้ไข

3.2 กลวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Cooperating with others) ได้แก่ การทำงานร่วมกับเพื่อนเพื่อให้ได้รับข้อมูลป้อนกลับ

3.3 กลวิธีการเห็นใจผู้อื่น (Empathizing with others) ได้แก่ การพัฒนาความเข้าใจด้านวัฒนธรรม และการคำนึงถึงความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น

Rebecca L. Oxford (1990, หน้า 15) ได้แสดงความสัมพันธ์ของกลวิธีการเรียนรู้ทั้ง 6 กลวิธี ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ระหว่างกลวิธีในการเรียนโดยตรงและกลวิธีการเรียนโดยอ้อม ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของกลวิธีการเรียนรู้ทั้ง 6 กลวิธี ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างกลวิธีในการเรียนโดยตรงและกลวิธีการเรียนโดยอ้อม

Rubin (1981, หน้า 118-131) แบ่งกลวิธีการเรียนรู้ภาษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กลวิธีที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยตรง ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีย่อย ๆ ดังนี้ คือ

1.1 การใช้ความกระจ่าง และตรวจสอบความถูกต้อง (Clarification / Verification) เช่น การถามหาตัวอย่างในการใช้คำหรือสำนวน การทวนคำเพื่อย้ำความเข้าใจ

1.2 การกำกับกับการเรียนรู้ (Monitoring) เช่น การตรวจข้อผิดพลาดของตัวเองและของผู้อื่น

1.3 การจำใส่ใจ (Memorization) เช่น การจดบันทึกคำศัพท์ใหม่ๆ การอ่านออกเสียง

1.4 การเดาและการอนุมานโดยการนิรนัย (Guessing / Inductive Inferencing)

การเดาความหมายจากคำหลัก โครงสร้าง รูปภาพ หรือจากบริบท

1.5 การฝึกฝนการใช้เหตุผล (Practicing Reasoning) เช่น หากกฎเกณฑ์ในการนำมาใช้ทดลองใช้คำที่มีเสียงใหม่ ๆ พุททวนประโยชน์จนรู้สีกว่าง่ายขึ้น

1.6 การอุปนัย (Deductive) เช่น การเปรียบเทียบภาษาแม่กับภาษาที่กำลังศึกษาอยู่ การจัดกลุ่มคำประเภทเดียวกัน

2. กระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีย่อย 2 กลวิธี คือ

2.1 การสร้างโอกาสเพื่อฝึกฝน (Create Opportunities For Practice) เช่น การสร้างสถานการณ์สมมติกับเพื่อน การหาโอกาสพูดคุยกับเจ้าของภาษา

2.2 การสร้างกลเม็ด (Production Tricks) เช่น การพูดอ้อม (Circumlocution)

Anna Uhl Chamot (1987, หน้า 77-79) ได้แบ่งกลวิธีในการเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ หรือ อภิปัญญา (Metacognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับความคิดในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีย่อย ดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การเตรียมการล่วงหน้า (Advance Preparation) การควบคุมดูแลตนเอง (Self-Management) การควบคุมความตั้งใจ (Directed-Attention) การเลือกตั้งใจ (Selective-Attention) และการประวิงเวลา การฝึกทักษะภาษาด้านการแสดงออก (Delayed Production)

1.2 การกำกับดูแล (Monitoring) ประกอบด้วย การควบคุมหรือกำกับดูแลตัวเอง (Self-Monitoring) เป็นการควบคุมการเรียนรู้ให้ได้ผลตามที่ต้องการ

1.3 การประเมินผล (Evaluation) ประกอบด้วย การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ว่าบรรลุผลตามที่ต้องการหรือไม่

2. กลวิธีด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนโดยเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีย่อย ดังนี้

2.1 การกระทำซ้ำ ๆ (Repetition) เป็นการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ หรือการซ้ำทวนในใจ

2.2 การใช้แหล่งวิทยาการ (Resourcing) เป็นการใช้สื่อหรือเอกสารอ้างอิงเพื่อช่วยในการเรียนรู้

2.3 การแปล (Translation) เป็นการใช้ภาษาแม่เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจหรือสื่อความหมาย

2.4 การจัดกลุ่ม (Grouping) เป็นการจัดประเภทหรือจัดลำดับโดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่มีลักษณะร่วมกัน

2.5 การจดบันทึก (Note-Taking) เป็นการจดบันทึกประเด็นสำคัญ คำโครงสร้าง ข้อมูลความรู้ที่เสนอในลักษณะเป็นคำพูดหรือการเขียน

2.6 การนิรนัย (Deductive) เป็นการใช้กฎหรือหลักการในการทำความเข้าใจ

2.7 การจินตนาการ (Imagery) เป็นการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับภาพมโนทัศน์ในความจำ

2.8 การใช้คำสำคัญ (Using Key Word) เป็นการจำคำใหม่ โดยเปรียบเทียบเสียงของคำที่เหมือนกับคำในภาษาแม่

2.9 การถ่ายโอน (Transfer) เป็นการใช้ความรู้ด้านเนื้อหาภาษาที่ได้เรียนรู้มาก่อน ช่วยในการทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่ หรืองานที่ต้องทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้

2.10 การอ้างอิง (Inferencing) เป็นการใช้ความรู้ที่มีอยู่ช่วยเดาความหมายสิ่งที่เรียน หรือเติมข้อมูลความรู้ในส่วนที่ขาดหายไป

3. กลวิธีด้านสังคม-จิตพิสัย (Social/Affective Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคม ประกอบด้วย กลวิธีย่อย ดังนี้

3.1 การร่วมมือ (Cooperation) เป็นการร่วมทำงานกับเพื่อนเพื่อที่จะได้รับข้อมูล ป้อนกลับ และข้อความรู้ร่วมกัน

3.2 การถามเพื่อความกระจ่าง (Question for Clarification) เป็นการถามครู หรือเจ้าของภาษา เพื่อขอให้พูดซ้ำ อธิบาย ยกตัวอย่าง เมื่อไม่เข้าใจ

3.3 การพูดกับตนเอง (Self-Talk) เป็นการลดความวิตกกังวลด้วยเทคนิคต่าง ๆ ที่ทำให้รู้สึกว่ามีความสามารถในการเรียนได้ดี

Anita L. Wenden (1985, หน้า 4-7) ได้จัดประเภทของกลวิธีการเรียนรู้ภาษาไว้เป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive strategies) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนจัดการกับเนื้อหาที่เรียนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้แล้วเก็บรักษาหรือสะสมสิ่งที่เรียนไว้เพื่อนำมาใช้ในภายหลัง และพัฒนาตนเองให้สามารถนำความรู้มาใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว กลวิธีต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านความรู้ความคิด ได้แก่ การเดาความหมายของประโยคหรือเนื้อเรื่อง การสร้างประโยคโดยใช้คำหรือสำนวนที่เรียนไว้ในใจแล้วทบทวนซ้ำ ๆ การจัดประเภท เป็นต้น

2. กลวิธีการสื่อสาร (Communication strategies) เป็นการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย เมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาเนื่องจากขาดความรู้ทางภาษาโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อความหมายนั้นประสบความสำเร็จ เช่น การหลีกเลี่ยงการพูดหรือการเขียนในหัวข้อที่ผู้เรียนไม่รู้ว่าจะใช้ภาษาอย่างไร การยืมคำจากภาษาแม่มาใช้ การแปล การอธิบายหรือบอกลักษณะของสิ่งของ หรือการทำท่าทางเมื่อไม่รู้ความหมายของสิ่งเหล่านั้น การสร้างคำใหม่ เป็นต้น

3. กลวิธีการฝึกฝนการใช้ภาษาโดยรวม (Global practice strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้ข้อมูลทางภาษาในสังคมที่แวดล้อมนั้นเพื่อหาโอกาสในการเรียนรู้ภาษา และพัฒนาการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อมูลทางภาษาในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ผู้เรียนสามารถฝึกฝนการใช้ภาษา ได้แก่ เพื่อนร่วมชั้นเรียน กิจกรรมในชีวิตประจำวัน กิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

4. กลวิธี อภิปัญญา (Metacognition strategies) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนใช้ตรวจสอบ ควบคุม และชี้แนะตนเองในการเรียนภาษา ประกอบด้วยกลวิธีต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การวางแผนในการเรียนรู้ (Planning) เป็นการกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อใช้แหล่งข้อมูล และกลวิธีเพื่อให้การเรียนรู้ภาษามีประสิทธิภาพ กำหนดจุดประสงค์และมาตรฐานเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้ภาษาของตนเอง

4.2 การตรวจสอบการเรียนรู้ภาษา (Monitoring) เป็นการตรวจสอบการใช้ภาษาของตนเอง หาสาเหตุของปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ภาษา และเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง

4.3 การประเมินผลการเรียนรู้ภาษา (Checking outcomes) เป็นการที่ผู้เรียนเอาใจใส่ต่อผลที่เกิดจากความพยายามในการเรียนรู้และการใช้ภาษาของตนเอง เช่น การสังเกตเห็นว่าตนเองสามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ สามารถอธิบายและวาดภาพเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ เป็นต้น

จากการจัดแบ่งประเภทของกลวิธีการเรียนรู้ภาษาข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่ากลวิธีการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ กลวิธีการเรียนรู้ภาษาโดยตรง และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาโดยอ้อม สำหรับกลวิธีการเรียนรู้ภาษาโดยตรงนั้นประกอบด้วย กลวิธีการจำ กลวิธีความรู้ความเข้าใจ และกลวิธีการทดแทน ส่วนกลวิธีการเรียนรู้ภาษาโดยอ้อม ประกอบด้วย กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ กลวิธีด้านจิตพิสัย และกลวิธีด้านสังคม กลวิธีแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

ทฤษฎีทางภาษาและการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (ในที่นี้จะกล่าวรวมเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางภาษา

ทฤษฎีประกอบการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์มี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีทางภาษา และทฤษฎีในการเรียนรู้ภาษา ทั้งสองทฤษฎีดังกล่าวเป็นที่มาของแนวคิดในการสอนภาษาซึ่งเป็นหลักสำหรับพัฒนาไปเป็นวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ทฤษฎีทางภาษาประกอบด้วยทัศนะทางภาษา 3 แบบ คือ ทัศนะด้านโครงสร้างทางภาษา ทัศนะด้านหน้าที่ภาษา และทัศนะด้านปฏิสัมพันธ์

1. ทัศนะด้านโครงสร้างทางภาษามองว่า ภาษาเป็นระบบทางโครงสร้างในการรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของภาษา เช่น หน่วยคำ หน่วยทางไวยากรณ์ และการปริวรรตไวยากรณ์เข้าด้วยกันเพื่อสื่อความหมาย
2. ทัศนะด้านหน้าที่ทางภาษาเป็นการมองภาษาในแง่ของการสื่อความหมายตามหน้าที่ทางภาษามากกว่ากฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์
3. ทัศนะด้านปฏิสัมพันธ์นั้นมองว่า ภาษาเป็นสื่อที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเป็นการแสดงออกด้านการสื่อสารทางสังคม

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง

ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 101) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง หมายถึง กฎเกณฑ์การเรียนรู้ภาษาที่สองของมนุษย์

การเรียนรู้ภาษาที่สองไม่ได้เกิดขึ้นง่ายด้ายกับทุกคนเหมือนกับการเรียนภาษาแรก แม้จะมีเวลาเรียนมากกว่าก็ตาม บางคนก็อาจประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองมากกว่าคนอื่น ๆ ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีผลต่อการเรียนภาษาที่สอง เช่น

1. อายุ ผู้มีอายุน้อยเรียนภาษาได้ดีกว่าผู้มีอายุมาก
2. สถานการณ์ทางการเรียน เด็กจะเรียนเมื่อโตขึ้นและพยายามเรียนในห้องเรียน
3. แรงจูงใจในการศึกษาภาษา เพราะต้องการเป็นส่วนหนึ่งในสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน
4. ความมั่นใจในตนเองสูงเพราะมีความกล้าที่จะใช้ภาษาโดยไม่กลัวผิดจึงเรียนภาษาได้ดี

5. ทักษะที่ดีต่อภาษา เห็นประโยชน์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเรียนรู้ภาษาแรกนั้นเรารู้สึกว่าเรียนได้ง่ายทั้งนี้เพราะอวัยวะเคยชินมานาน อารมณ์ บุคลิกภาพ ความฉลาด พัฒนาไปพร้อม ๆ กับการเรียนภาษา เด็กที่ได้ภาษาสองภาษาแต่แรกเลยนั้น จะได้อย่างปกติชน การได้ภาษาสองภาษาไม่ได้ทำให้สมองช้า หรือเสื่อมแต่อย่างใด

ในแง่ของวิชาภาษาศาสตร์ นักภาษาศาสตร์โครงสร้างสนใจเรื่องการเรียนรู้ภาษาที่สองมาก เฉพาะอย่างยิ่ง นักภาษาศาสตร์อเมริกาซึ่งได้รับคำสั่งจากรัฐบาลให้เป็นผู้จัดทำโครงการสอนภาษา ต่างชาติ เพื่อให้ทหารเรียนตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ความสำเร็จของโรงเรียน สอนภาษาทหาร ทำให้ครูในโรงเรียนสามัญเอาแบบอย่างไปใช้บ้าง หลักการของนักภาษาศาสตร์ แบบเน้นโครงสร้าง คือการเรียนรู้ภาษาเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรม การเปลี่ยนนั้นต้องเกิดจากการทำ ซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัย เนื้อหาสำคัญที่จะต้องเรียน คือ เสียง เพราะเสียงสำคัญที่สุดและมาก่อน ผู้เรียนจะ เรียนพูด และไม่ใช่วิธีการดั้งเดิมคือ ท่องศัพท์ แปล และเรียนไวยากรณ์ การเรียนเสียงนั้นจะต้องมี กระบวนการ คือ

1. จำได้ (Recognition) คือทราบว่าเป็นเสียงนั้นเป็นอย่างไร
2. เลียนแบบ (Imitation) คือการเลียนแบบ พยายามทำให้เหมือน
3. พูดซ้ำ ๆ (Repetition) คือการพูดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
4. ท่องจำ (Memorization)

เมื่อนักเรียนจำได้ ฟังได้คล่องแล้วจึงเรียนเรื่องประเภทและกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่หลัง ที่ต้อง ฟังมาก เพราะเชื่อว่าภาษาเป็นพฤติกรรมและการฝึกทำซ้ำ ๆ เป็นการสร้างนิสัย

ขั้นต่อมาเมื่อได้เสียงแล้ว นักเรียนจะฝึกกรรมประโยค หรือ Pattern Practice เพราะ นักภาษาศาสตร์เชื่อว่าระดับประโยคมีความสำคัญเช่นกัน และปรกติแล้ว คนเราจะไม่พูดเป็นคำ ๆ เสียงเมื่อเข้าประโยคก็จะมีเปลี่ยนแปลง มีการกลมกลืนเสียง การเรียนเรื่องประโยคก็คือ การเรียนเรื่องไวยากรณ์ไปด้วย เช่น ในภาษาอังกฤษ เมื่อได้ คำว่า boy แล้ว ก็จะต่อเป็น A boy และ He is a boy เป็นต้น

การฝึกกรรมประโยค นี้จะมีประโยคพื้นฐานก่อน มีตัวแปร หรือเพิ่มคำขึ้น เพื่อเป็นการหัดพูด ให้มีความหมาย รู้จักเน้นเสียงหนักเบา ทำนองเสียง จังหวะ เมื่อได้สิ่งเหล่านี้ครบถ้วนแล้ว นักเรียน ก็จะกลับมาเรียนเรื่องประเภทของคำ เช่น นาม กริยา ต่อไป

การเรียนแบบนี้ ปัจจุบันก็ยังใช้อยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ที่มีอุปกรณ์สำคัญ คือ ห้องปฏิบัติการทางภาษาและโสตทัศนูปกรณ์อื่นๆ ซึ่งช่วยในการฝึกซ้ำให้จำได้ การฝึกภาษาแบบเข้ม (Intensive course) นั้นก็ได้พิสูจน์แล้วว่าได้ผลดีเป็นส่วนใหญ่ เพราะผู้เรียนได้รับการฝึกมากจนลืมภาษาของตนเองก่อนพูด

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง

ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองที่ได้รับความนิยมกันมาก คือ Krashen and Terrel (1983, หน้า 175) ได้กล่าวสมมติฐานในการเรียนรู้ภาษาที่สองไว้ 5 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. The Acquisition Learning Hypothesis

การเรียนแบบรับรู้ภาษา (Learning Acquisition) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่มีกระบวนการคล้ายคลึง หรือเหมือนกันกับการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่ง คือเป็นการเรียนภาษาจากการใช้ภาษาในการสื่อสารจริง ๆ การเรียนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในตัวภาษาขึ้นตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่หนึ่ง ส่วนการเรียนภาษาเป็นวิธีการเรียนแบบไม่เป็นธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวภาษา เช่น รูปแบบและไวยากรณ์ของภาษา ผู้เรียนรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่ากำลังเรียนอะไร กล่าวคือ เป็นการเรียนภาษาจากกฎเกณฑ์ของภาษา การเรียนภาษาที่เน้นหนักไปในการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของตัวภาษา และความผิดในการใช้ภาษาเป็นการเรียนในลักษณะที่ไม่ใกล้เคียงกับการเรียนภาษาแบบรับรู้ภาษา ทั้งนี้เพราะในการเรียนภาษาแบบรับรู้ภาษาเด็กไม่ได้เรียนรู้ภาษาจากกฎเกณฑ์ของภาษา

2. The Natural Order Hypothesis

การเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษา จะเป็นไปตามลำดับก่อนหลังตามธรรมชาติ นั่นคือผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้โครงสร้างของภาษาบางอย่างได้ ก่อนโครงสร้างอื่น ๆ และลำดับขั้นตอนการเรียนรู้กฎเกณฑ์นี้ เกิดขึ้นคล้ายคลึงกันในผู้เรียนทุกคน ไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็กที่เรียนรู้ภาษาที่สอง หรือแม้แต่ในภาษาแรกก็ตาม ดังนั้นในการสอนภาษาจึงไม่มีประโยชน์ที่ผู้สอนจะเริ่มสอนหรือแก้ความผิดของกฎเกณฑ์บางอย่าง ในขณะที่ผู้เรียนยังไม่อยู่ในขั้นที่จะรับรู้กฎเกณฑ์นั้น ๆ ได้

3. The Monitor Hypothesis

การเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษา ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้น้อยมาก เพราะการเรียนรู้ภาษามีเพียงช่วยตรวจแก้ภาษาเท่านั้น เมื่อเรากล่าวข้อความในภาษาที่สอง เพื่อจุดมุ่งหมายในการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น เรามุ่งความสนใจไปที่เนื้อหา มากกว่าตัวภาษา

เรานำความรู้เรื่องกฎเกณฑ์ภาษามาใช้ก็ต่อเมื่อเรารู้ว่าจะกล่าวอะไร โดยนำมาตกแต่งเนื้อหาที่สร้างขึ้นมาให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ดังนั้นกฎเกณฑ์ของภาษาจึงไม่ช่วยให้เราพูดภาษาคล่องขึ้น แต่มีบทบาทเพียงตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาเท่านั้น และการตรวจแก้ไขนี้ทำได้ในวงที่จำกัดและมีเงื่อนไข 3 ประการคือ ผู้ใช้ภาษามีเวลาเพียงพอ ผู้ใช้ภาษาต้องให้ความสนใจในเรื่องรูปแบบและความถูกต้องของภาษา และผู้ใช้ภาษารู้กฎเกณฑ์ในภาษา

4. The Input Hypothesis

มนุษย์เรียนรู้ภาษาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา จากภาษาที่ตนได้รับฟัง หรืออ่านอย่างเข้าใจ เช่น เด็กเรียนภาษาแรกจากการได้ฟังผู้ใหญ่พูดกับตน ทั้งนี้เพราะภาษาที่ผู้ใหญ่พูดกับเด็กนั้น มีทั้งคำศัพท์และกฎเกณฑ์รูปแบบใหม่ๆ ของภาษาร่วมด้วยอยู่เสมอ แต่เนื่องจากผู้ใหญ่ใช้กฎเกณฑ์ทางภาษาหรือคำศัพท์ใหม่ ๆ ในบริบทรอบ ๆ ตัวเด็ก หรือใช้ข้อมูลนอกเหนือตัวภาษา เช่น ท่าทางต่าง ๆ เข้ามาช่วย จึงทำให้เด็กสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้ใหญ่พูดได้ เมื่อเด็กเข้าใจเนื้อหาของภาษาแล้วก็สามารถเรียนรู้ตัวภาษาโดยไม่รู้ตัว

5. The Affective – filter Hypothesis

ทัศนคติเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการเรียนภาษา นักภาษาศาสตร์อีกหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองจากสมมติฐานดังกล่าว และแสดงทัศนคติไว้ดังนี้

Harmer (1989, หน้า 55) กล่าวว่า เป็นการยากที่จะทำนายได้ว่า เมื่อใดผู้เรียนจะเรียนภาษาได้จากการใช้ภาษา หรือเมื่อไรจะเรียนภาษาได้จากการเรียนกฎเกณฑ์ของภาษาเพราะการเรียนภาษาขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

Stevick (1982, หน้า 12) มีความเห็นว่า การเรียนภาษาแบบธรรมชาติและการเรียนภาษาแบบไม่เป็นธรรมชาติมีส่วนอยู่ในขบวนการเดียวกัน และต่างก็เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ เราต้องใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง ดังนั้นในการเรียนภาษา ผู้สอนจึงควรให้ผู้เรียนมีโอกาสดังรับรู้ และเรียนรู้ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Gardner (1968, หน้า 85) พบว่า ทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนมากเช่นกัน แรงจูงใจที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองของผู้เรียนมี 2 ประเภท คือ แรงจูงใจที่ผู้เรียนต้องการจะเข้าสังคมของภาษาที่เรียน และแรงจูงใจที่ผู้เรียนเรียนเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต แรงจูงใจประเภทแรกจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีความสามารถเกือบเท่าเทียมเจ้าของภาษาได้มากกว่า และพบว่าทัศนคติของ

ผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองที่เห็นคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาที่สอง จะส่งเสริมและเอาใจใส่ให้เด็กของตนให้เรียนภาษานั้น ๆ อย่างดี และเด็กเองก็จะมีทัศนคติที่ดี

การเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่

เชิยรศรี วิวิธสิริ (2534, หน้า 100) ได้กล่าวว่าลักษณะการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่ต่างจากเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความแตกต่างทางด้านร่างกาย ผู้ใหญ่มีลักษณะที่แตกต่างจากเด็กอย่างเห็นได้ชัดทั้งในด้านขนาดของร่างกาย พัฒนาการของสมอง การมองเห็นและการรับฟัง
2. ความแตกต่างทางด้านประสบการณ์ ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่าเด็ก ซึ่งประสบการณ์นี้สามารถนำไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ๆ ได้มากกว่าเด็ก
3. ความเข้าใจตัวเอง ผู้ใหญ่มีความเข้าใจตัวเองและมีการตัดสินใจดีกว่าเด็ก ทั้งยังมีความรับผิดชอบในการกระทำสิ่งต่าง ๆ สูงกว่าเด็ก
4. ความพร้อมในการเรียน ผู้ใหญ่มีความพร้อมในการเรียนรู้มากกว่าเด็ก และความพร้อมนี้เกิดจากวุฒิภาวะและความต้องการตามบทบาท หรือภารกิจเชิงพัฒนาการทางสังคมที่เปลี่ยนไปในช่วงชีวิตของแต่ละคน

นอกจากนี้ จรัส พรหมคำตัน (2532, หน้า 157) ยังกล่าวเสริมอีกว่า ความแตกต่างทางด้านพัฒนาการทางสติปัญญา ก็ทำให้ลักษณะการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่ต่างจากเด็กด้วย เพราะวัยผู้ใหญ่สมองจะพัฒนาเต็มที่ ประสิทธิภาพทางสมองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ตัวอย่างประสิทธิภาพทางสมอง เช่น สามารถเปรียบเทียบได้ดีกว่าเด็ก สามารถให้เหตุผลโดยใช้หลักความคล้ายคลึงได้ มีจินตนาการสร้างสรรค์ จำสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้วได้ เป็นต้น

การเรียนภาษาแม่กับการเรียนภาษาต่างประเทศ

ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 101-102) ได้กล่าวว่า มีความเชื่อที่แพร่หลายที่เกิดจากการเปรียบเทียบการเรียนภาษาแม่ของเด็ก ๆ กับการเรียนภาษาต่างประเทศเมื่อเขาโตขึ้น อย่างไรก็ตามก็ดี ความคิดเห็นเหล่านี้ได้มีผู้ชี้แจงคัดค้าน ด้วยเห็นว่าเป็นสิ่งที่เปรียบเทียบกันไม่ได้เพราะมีความแตกต่างกันทั้งเรื่อง อายุของผู้เรียน สภาพของผู้เรียน สถานการณ์การเรียน ทัศนคติต่อการเรียน ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน ฯลฯ

อายุ การเรียนภาษาแม่นั้นเริ่มในตอนต้นของชีวิตในเวลาที่อายุน้อยมาก ส่วนการเรียนภาษาต่างประเทศมักเริ่มเมื่อโตแล้ว

สถานการณ์การเรียน เด็กเล็ก ๆ ยังไม่ไปโรงเรียน จึงเรียนภาษาแม่จากสภาพแวดล้อมรอบตัว ส่วนการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น เด็กจะเรียนเมื่อโตขึ้นและพยายามเรียนในห้องเรียน

เวลา เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนภาษา เพราะการเรียนภาษาย่อมค่อยเป็นค่อยไป เด็กอาจใช้เวลามากในการอยู่ใกล้ชิดกับผู้พูดภาษานั้นเพราะเป็นภาษาแม่ เช่น อยู่กับพ่อแม่ คนใช้ เพื่อนและใช้ภาษาพูดคุยกันจริง ๆ

ทัศนคติ เด็กเรียนภาษาแม่ย่อมเรียนโดยมีทัศนคติที่ดี ยอมรับและใช้สื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ ส่วนเด็กโต หรือผู้เรียนภาษาต่างประเทศ อาจมีความรู้สึกที่ต้องฝึก ต้องพยายามและอาจรู้สึกไม่ชอบเท่ากับเรียนภาษาแม่ Gardner และ Lambert (1972, หน้า 220) ชี้ชัดว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษา ดังนั้นทัศนคติจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนภาษาที่สอง

กลุ่มเพื่อน Labov (1966, หน้า 71) พบว่ากลุ่มเพื่อนส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้ดี จึงทำให้เด็กที่ย้ายเข้ามาอยู่ในแมนฮัตตันหลังอายุ 12 ปี สามารถพูดเหมือนผู้เติบโตจากที่นั่น ขณะที่การเรียนภาษาที่สองของผู้ใหญ่ไม่พัฒนาเท่าที่ควรเพราะขาดแรงผลักดันจากกลุ่มเพื่อน

นอกจากนี้ Flynn (1984, หน้า 21) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จำเป็นจะต้องมีฐานความรู้ของภาษาแม่ มีกระบวนการการเรียนการสอน มีหลักสูตรและมีรูปแบบการสอน จึงควรเน้นความเหมือนหรือความต่าง ระหว่างภาษาแม่และภาษาต่างประเทศจึงจะมีประสิทธิภาพ

ในเรื่องของความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ภาษาแม่กับการเรียนภาษาต่างประเทศนี้ นักการศึกษาภาษาที่สอง Prator (1969, หน้า 63) ได้อธิบายถึงความแตกต่างของภาษาที่หนึ่งกับภาษาที่สองไว้ดังนี้

1. ด้านเวลา เวลาในการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นจำกัด ในขณะที่เวลาของการเรียนภาษาที่หนึ่งนั้นมีอยู่ตลอดทั้งวัน
2. ด้านความรับผิดชอบของครู เนื่องจากเวลาจำกัดความรับผิดชอบของครูผู้สอนภาษาที่สองจึงมีขอบเขตกว้างขวาง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่สองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมให้มากที่สุดเท่าที่ผู้เรียนแต่ละคนจะสามารถทำได้

3. ด้านเนื้อหา ครูต้องวางแผนลำดับเนื้อหาไว้อย่างดีเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด
4. ด้านกิจกรรมที่เป็นแบบแผน ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ในขณะที่การเรียนภาษาที่หนึ่งอาจไม่นับกิจกรรมดังกล่าวนัก
5. ด้านการเสริมแรง ผู้เรียนที่เรียนภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองนั้น จะมีแรงเสริมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน แรงเสริมที่สำคัญของผู้เรียนที่เรียนภาษาที่หนึ่งได้แก่ ความต้องการ ความรัก ความหวง ความกลัว และความจำเป็นที่จะต้องสื่อสาร ในทางตรงกันข้าม ครูที่สอนภาษาที่สองต้องใช้ความพยายามที่จะชักจูงโน้มน้าวให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาที่สองที่เรียน ตลอดจนชักจูงให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและบทบาทที่สำคัญของภาษานั้นๆ
6. ด้านประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องใช้ในการเรียนภาษาที่สองนั้นมีขอบเขตกว้างขวางลึกซึ้ง ครูจะต้องรู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนในช่วงนั้น ๆ และให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาและความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนนั้น ๆ ด้วย
7. ด้านลำดับของทักษะในการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งนั้น เด็กจะเรียนรู้ได้ตามลำดับการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งลำดับทักษะดังกล่าวนี้ Prator พบว่า ไม่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้ภาษาที่สอง ด้านการเปรียบเทียบและการสรุปหลักการ เขาเห็นว่ากระบวนการเปรียบเทียบและการสรุปหลักเกณฑ์ของการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งของเด็กนั้น สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ภาษาที่สองได้
8. ด้านความเข้าใจผิดเรื่องวัฒนธรรม ในการสอนภาษาที่สองนั้น เด็กจะเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างไป ดังนั้นครูจึงควรระมัดระวังในด้านนี้ให้มาก
9. ด้านอุปสรรคทางด้านภาษา ในการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น เด็กจะมีความรู้ด้านภาษาที่หนึ่งอยู่ก่อนแล้ว อิทธิพลของภาษาที่หนึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กเป็นอย่างมาก

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องศึกษาถึงประโยชน์ที่จะได้จากวิธีการสอนภาษาแต่ละวิธี และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สมักร สุพรรณรัตน์ (2536, หน้า 69) ได้สรุปผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ดังนี้ การสอนภาษาอย่างน้อยที่สุดมี 15 วิธี และวิธีการ

ต่าง ๆ เหล่านั้น มีการใช้กันอยู่ในรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งในส่วนต่าง ๆ ของโลก ในวิธีการสอน 15 วิธี มีวิธีที่ได้รับความนิยมมากอยู่ 5 วิธี คือวิธีการที่ยึดไวยากรณ์และการแปลเป็นหลักวิธีการที่ยึดการออกเสียงของภาษาเป็นหลัก วิธีการโดยตรงคือให้ผู้เรียนฝึกฟังและพูดในเรื่องที่ต้องการโดยตรง วิธีการของกองทัพบกอเมริกาคือการฝึกอย่างหนักโดยใช้วิธีการและเทคนิคหลายอย่างและใช้เวลาอย่างเต็มที่ และวิธีการยึดการฝึกฟังและพูดเป็นหลัก กลวิธีการสอนภาษาตามความหมายกว้าง ๆ มี 2 วิธี คือ การใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ประมวลกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียนอย่างมีระบบ และการใช้ทฤษฎีของการกระทำเป็นประจำจนเคยชินเป็นนิสัย โดยการฝึกฟังและพูดมีข้อได้เปรียบในกลุ่มของผู้มีอาชีพทางการสอนในเรื่องลำดับก่อน-หลังของวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของการเรียนรู้ ข้อได้เปรียบเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศ แสดงความคิดได้ 2 ประเภท คือแนวความเชื่อว่าเนื้อหาของความรู้จะปรากฏไม่ได้ นอกจากอยู่ในจิตใจหรือความคิดเห็นของผู้เรียน และอีกประการคือแนวความเชื่อในหลักของกลไก ผู้แทนของทั้งสองกลุ่มนี้ อาจแยกเรียกได้ คือ ผู้ชอบทำตามแบบแผนหรือพิธีการและผู้ชอบการปฏิบัติมันเอง

ผู้ชอบทำตามแบบแผนหรือพิธีการจะมั่นใจต่อการสอนในรูปแบบของการลดความเห็น โดยพิจารณาจากหลักทั่วไปสู่เรื่องเฉพาะ และจะเริ่มจากการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กับการใช้ในตัวอย่างต่าง ๆ กลุ่มผู้ชอบการปฏิบัติจะสละและอุทิศเวลาให้กับความเข้าใจอย่างกว้างครอบคลุมทั่ว ๆ ไป โดยที่หลังจากเด็กนักเรียนได้ยินและได้ใช้แบบต่างๆ ซ้ำกันพอประมาณ โดยเฉพาะการใช้ข้อคล้ายคลึงหรือการเปรียบเทียบและความผิดแผกกันหรือตรงกันข้ามกัน ผู้ชอบทำตามแบบแผนหรือพิธีการ มีความโน้มเอียงที่จะให้คำทักษะในการอ่านและการเขียนที่ถูกต้องแน่นอน ในขณะที่ผู้ชอบการปฏิบัติเน้นหนักที่ความเข้าใจและการพูดด้วยปากเปล่า ซึ่งเป็นฐานของความคล่องต่อการอ่านและการเขียนในระยะแรก ๆ

การวิเคราะห์โดยพิจารณาวิธีการสอนที่ถือไวยากรณ์และการแปลน่าจะถือเป็นทฤษฎีของการเรียนรู้ประมวลกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีอยู่ให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียนอย่างมีระบบในขณะที่วิธีที่ถือการออกเสียงของภาษาเป็นหลัก และวิธีการของกองทัพบกอเมริกา เป็นตัวแทนของทฤษฎีของการกระทำเป็นประจำจนเคยชินเป็นนิสัย โดยการฝึกฟังและพูด ผลของการทดลองต่าง ๆ มีแนวโน้ม ดังนี้

1. สิ่ง que เด็กเรียนรู้และเข้าใจเป็นเรื่องต่าง ๆ ที่เน้นอยู่ในการสอน
2. ความแตกต่างที่เด่นในทางสถิติระหว่างสองวิธี Cognitive Code-Learning Theory และ Audio-Lingual Theory จะปรากฏในระยะแรกหรือปีที่ 1 และจะหมดไปในขณะที่ระบบเวลาการเรียนขยายกว้างออกไป

3. มีความโน้มเอียงในการที่จะเรียนสาระต่าง ๆ ได้ดีกว่า ถ้าสาระต่าง ๆ เหล่านั้น ถูกเน้นในการสอน

4. วิธีการสอนซึ่งใช้ประโยชน์ของภาษาของผู้เรียนในการอธิบาย มีแนวโน้มที่จะให้ ความสะดวกสบายในการเรียนโดยเฉพาะผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ วิธีการสอนแบบนี้ได้พิสูจน์ให้เห็นชัดเจน ว่าดีกว่าวิธีอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุปแล้วพบว่า จากวิธีการสอนแต่ละวิธีจะให้ผลที่ต่างกันในระยะต้น แต่ความ แตกต่างจะหายไปเมื่อการเรียนขยายเวลาออกไป และทักษะต่าง ๆ มีแนวโน้มขึ้นอยู่กับอายุ เวลา และความพร้อม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศควรพิจารณาบนพื้นฐานที่สำคัญ

2 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ของการเรียน
2. อายุ เวลา (ของผู้เรียน) และความพร้อม (หมายถึง ครู หลักสูตร และกระบวนการที่ สามารถต่าง ๆ)

ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

เอมอร์ ชิตตะโสภณ (2536, หน้า 96) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ย่อมขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดี ประกอบด้วย

1. สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างดี โดยปราศจากความกังวลหรือขาดอายุ
2. พยายามหาโอกาสฝึกใช้ภาษาตลอดเวลา
3. เน้นเรื่องของความหมายมากกว่ารูปแบบของภาษา
4. รู้จักใช้เทคนิควิธี ที่จะเสริมความรู้ที่ได้จากการฝึกติดต่อสื่อสารกับเจ้าของภาษา เช่น รู้จักการจดบันทึกคำศัพท์ เป็นต้น
5. ผู้เรียนควรเป็นเด็กโตหรือผู้ใหญ่มากกว่าอยู่ในวัยเด็ก ในแง่ของการเรียนรู้โครงสร้างทางภาษา
6. มีความสามารถทางทักษะในการคิดวิเคราะห์ภาษา เพราะนั่นคือความสามารถในการรับรู้ จัดแยกแยะหมวดหมู่ และจดจำโครงสร้างของภาษาที่เรียน รวมทั้งความสามารถในการ ตรวจสอบแก้ไข ข้อผิดพลาด
7. มีเป้าหมายในการเรียนแน่นอน และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียน

8. กล้าและพร้อมที่จะลองผิดลองถูก
9. มีความสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างๆ ที่หลากหลาย

นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลก็มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เช่นกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทัศนคติและแรงจูงใจ

1. ผู้เรียนที่มีความสนใจในสังคม วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่เรียน ย่อมมีแนวโน้มที่จะเรียนภาษาได้ดี
2. ผู้เรียนที่มีความต้องการในการเรียนภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เช่น ประกอบอาชีพ หรือเพื่อศึกษาดำรงต่าง ๆ มักจะประสบผลสำเร็จ
3. ความรู้สึกเครียด กังวล ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษา หรือต่อเจ้าของภาษาที่เรียน จะมีผลในทางลบต่อการเรียนรู้ภาษา

บุคลิกภาพ

1. บุคลิกภาพของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสื่อสาร ผู้เรียนที่มีบุคลิกว่าเร่ร่อน เปิดเผย มักประสบความสำเร็จในการเรียนเพราะมีโอกาสฝึกภาษาทั้งในและนอกห้องเรียน
2. ผู้เรียนที่มีความขลาด ขี้อาย จะมีอุปสรรคในการเรียน เพราะขาดลักษณะที่จะกล้าลองผิดลองถูก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนภาษา
3. ผู้ที่ชอบทำอะไรโดยพยายามไม่ให้เกิดข้อบกพร่องเลย ตลอดจนผู้ที่มีความว่องไวในการรับรู้สิ่งใหม่ๆ จะมีแนวโน้มเรียนโครงสร้างทางภาษาได้ดี

อายุ

ระดับของอายุ มีผลต่อความเร็วในการเรียนรู้ภาษาและความสำเร็จในการเรียน โดยผู้ใหญ่ มักจะเรียนได้เร็วกว่าเด็กและวัยรุ่น แต่ในด้านความสำเร็จในการเรียนเด็กจะเรียนการออกเสียงได้ดี และประสบความสำเร็จกว่าผู้ใหญ่ วัยรุ่นจะเป็นวัยที่เรียนได้ดีทุกเรื่อง นอกจากนี้ ความสำเร็จในการเรียนขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการเรียนภาษาและระดับอายุที่เริ่มเรียน ยิ่งเรียนมากเรียนนานก็ยิ่งคล่อง และการเริ่มเรียนภาษาในวัยเด็กและวัยรุ่นจะเรียนได้ถูกต้อง

สติปัญญา

เป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน อาจกล่าวได้ว่าความสามารถในภาษาเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการเรียนในชั้นเรียน หากกล่าวถึงสติปัญญาจะช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนภาษาในชั้นเรียนได้ดี แต่สติปัญญาอาจไม่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเรียนภาษาตามธรรมชาติ

ความถนัด

ความถนัด จะส่งผลต่อการเรียนภาษาในลักษณะวิชาการมากกว่าการเรียนที่เน้นการสื่อสาร เนื่องจากความถนัดจะช่วยในด้านความสามารถทางภาษามากกว่าความสามารถทางสื่อสาร เช่น ความสามารถในการเรียงเสียงของภาษา ไวยากรณ์ และการแยกแยะ ตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ในชั้นเรียน ผู้เรียนมีความถนัดในการเรียนที่เน้นในเรื่องไวยากรณ์ ดังนั้นผู้สอนจึงควรคำนึงถึงอายุของผู้เรียนเป็นหลัก

ลักษณะการคิดของผู้เรียน

ในการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน เพราะผู้เรียนมีความแตกต่างกันในเรื่องการรับรู้ การคิดรวบยอด การจัดลำดับ และการฟื้นความทรงจำ เป็นต้น การแบ่งลักษณะของผู้เรียน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้เรียนที่พึ่งบุคคลอื่น รับรู้ความสามารถของตนเองจากบุคคลรอบด้าน และชอบสังคม การจัดกิจกรรมจึงควรจัดให้เป็นกลุ่ม
2. ผู้เรียนที่เรียนด้วยตนเอง ประเมินตนเอง เป็นอิสระ การจัดงานให้ทำจึงต้องจัดเป็นรูปแบบรายบุคคล

จะเห็นว่า การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น นอกจากจะต้องอาศัยความรู้ ความมีเทคนิคและวิธีการสอนของผู้สอนแล้ว ยังต้องพิจารณาจากตัวผู้เรียนเป็นองค์ประกอบหลักอีกด้วย เนื่องจากการเรียนภาษาต่างประเทศให้ประสบความสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งต้องมาจากตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นของคู่กัน ความสามารถในการใช้ภาษานอกจากจะคำนึงความถูกต้องของหลักการใช้ภาษาแล้ว ยังรวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ความนิยมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาด้วย นักวิชาการหลายคนเห็นพ้องกันว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของ

วัฒนธรรม และเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก (Brown, หน้า 1990) ซึ่งตรงกับความเห็นของ Lado, หน้า 1970) ที่กล่าวว่า “ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือของการสื่อสารของสมาชิกในสังคม และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงส่วนประกอบอื่นๆ ของวัฒนธรรม”

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, หน้า 36) กล่าวว่า “วัฒนธรรมและภาษาเป็นของคู่กัน มีความเกี่ยวข้องกันอย่างแน่นแฟ้น ภาษาไม่ใช่สิ่งโดด ๆ แต่มีโครงสร้างอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเครื่องสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่ วิธีการประพฤติปฏิบัติ ความเชื่อและทัศนคติของกลุ่มชนเจ้าของภาษา”

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2535, หน้า 57) กล่าวว่า “ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ภาษาซึ่งเป็นส่วนเล็กกับวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนใหญ่ หรือเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกับผู้อื่นนั้น จะต้องรู้กฎทางสังคมและเข้าใจกฎการพูด มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ตลอดจนต้องรู้ว่าเจ้าของภาษาพูดอย่างไรในบริบทต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานในการเลือกใช้ถ้อยคำอย่างเหมาะสม”

เมื่อภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ครูสอนภาษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับและซึมซับวัฒนธรรมเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะในการเข้าใจถึงความหมายของวัฒนธรรม เพราะการเรียนรู้ภาษามิใช่เป็นการเรียนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางภาษาเท่านั้น แต่ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาตลอดจนวัฒนธรรมของภาษาด้วยและไม่ควรแยกสอนหรือเพิ่มเติมความรู้วัฒนธรรมต่างหาก (Chaudron, 1990; Brown, 1990 และ อัจฉรา วงศ์โสธร, 2539)

การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนทุกคนควรตระหนักและให้ความสำคัญเทียบเท่ากับการสอนทักษะทางภาษา ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 204) ได้กล่าวไว้ในหนังสือพื้นฐานการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ เกี่ยวกับเรื่องปัญหาความเข้าใจวัฒนธรรมประเพณีของผู้เรียนชาวต่างชาติ ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศว่า การสอนเนื้อหาวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกันกับการสอนทักษะทางภาษา คือ ครูผู้สอนจะต้องระบุพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะใดบ้าง อย่างไรก็ตามครูผู้สอนควรจะศึกษาจุดประสงค์หลักๆ ที่นักสอนภาษาบางท่านได้กำหนดไว้ อาทิ Allem and Valett, 1977, หน้า 66) กล่าวว่า ในการสอนวัฒนธรรมนั้นควรมีจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างความตระหนักในด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาแก่ผู้เรียน
 2. เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศ
 3. เพื่อพัฒนาความสามารถในตัวผู้เรียนให้ปฏิบัติได้ในสังคมวัฒนธรรมเจ้าของภาษา
 4. เพื่อสร้างความเข้าใจในค่านิยมและทัศนคติของวัฒนธรรมเจ้าของภาษาให้แก่ผู้เรียน
- นอกจากนี้ Seelye (1988, cited in Toomalin and Stempleski, 1993) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอนวัฒนธรรมในแนวที่ลึกกว่า ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนในแง่ที่ว่าวัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือการแสดงออกของคน ในขณะเดียวกันตัวแปรทางสังคม ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม ถิ่นฐาน ย่อมจะมีอิทธิพลต่อการพูดหรือการปฏิบัติตนของคนเราด้วย
2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการแสดงออกของคนในสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์วิกฤตในวัฒนธรรมเจ้าของภาษา
3. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในภาพพจน์ ความคิดที่ถ่ายทอดมาจากวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์แม้แต่เพียงคำหรือวลีที่ธรรมดาที่สุด
4. เพื่อให้ผู้เรียนประเมินและหาข้อสรุปเกี่ยวกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษาจากหลักฐานที่ปรากฏ
5. เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม เจ้าของภาษาและมีความรู้สึกที่ดีต่อเจ้าของภาษา

จุดประสงค์ของการเรียนการสอนวัฒนธรรมดังกล่าว ย่อมจะเป็นแนวทางให้ผู้สอนกำหนดจุดประสงค์ในการสอนของตนในแต่ละครั้งได้เป็นอย่างดี นอกจากวัฒนธรรมด้านประเพณีแล้ว วัฒนธรรมด้านค่านิยมก็ต้องคำนึงถึงด้วย ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมของคนเกาหลีเรื่องการรับประทานอาหาร เพราะคนเกาหลีรับประทานอาหารเร็วมากเสร็จแล้วก็จะกลับห้องทำงาน ซึ่งเหตุผลที่ต้องกินเร็วเพราะที่ประเทศเกาหลีมีแต่คนใช้เท่านั้นที่กินช้า เพราะถือโอกาสทำงาน แต่วัฒนธรรมการกินของคนไทย คนที่กินเร็ว ๆ กลับเป็นคนใช้ เพราะต้องรีบไปทำงาน แต่เจ้านายกินไปชมการรำรำไป ไม่ต้องรีบ (ศรีวิไล พลมณี, 2545, หน้า 208) วัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องความคิดในด้านค่านิยมสิ่งเดียวกัน แต่ให้ค่านิยมต่างกัน การคลุกคลีอย่างลึกซึ้งกับผู้เรียนภาษาที่เป็นผู้พูดภาษาอื่นย่อมเป็นโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนค่านิยมและความรอบรู้ด้านวิถีชีวิต ระดับปฏิบัติและวัฒนธรรมระดับกว้าง

สุนทรื โคมิน (2522, หน้า 85) กล่าวว่า ระบบคำนิยามของแต่ละสังคมจึงน่าจะมีประโยชน์ และใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมของมนุษย์ได้วิธีหนึ่ง ทั้งนี้ตามทฤษฎีแล้ว คำนิยามมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมที่แสดงออกหรือยังไม่แสดงออก ดังนั้นการศึกษาคำนิยามจึงเป็นรากฐานที่จำเป็นยิ่ง หากเราต้องการที่จะเข้าใจและอธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในกลุ่มนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์

ในเมื่อการสอนวัฒนธรรม คำนิยาม เป็นเรื่องการเห็นดีเห็นงามที่แตกต่าง ความเชื่อที่ฝังรากจากความแตกต่างในภูมิประเทศ และคำนิยามดังกล่าว การสอนภาษาที่มีการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วยจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และความใจกว้าง ตลอดจนความเป็นกลางที่มีจุดยืนอยู่ด้วย ข้อความระวังคือ ไม่สอนวัฒนธรรมไทยอย่างชื่นชมมากจนลืมชื่นชมวัฒนธรรมผู้เรียน การสอนภาษากับวัฒนธรรม ถ้าต้องการเน้นภาษา ควรจะสอนคำที่สะท้อนวัฒนธรรม คือสอนภาษาเป็นหลักแทรกวัฒนธรรมเพียงจุดที่น่าสนใจ เมื่อผู้เรียนสนใจภาษาสะท้อนวัฒนธรรมมากขึ้น การนำเอามรดกทางภาษา เช่น สำนวน สุภาษิต คำพังเพยมาประกอบบทเรียนบ้าง แต่ไม่ควรเป็นทั้งบทเรียน ก็จะน่าสนใจ แต่การสอนคำดังกล่าว ผู้เรียนจะประสบปัญหาพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง ผู้สอนจึงควรให้มโนทัศน์ประกอบการคิด และส่งเสริมให้ใช้จินตนาการถึงวิถีชีวิตในสังคมไทย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และมีโครงสร้างอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม รวมถึงเป็นเครื่องสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีปฏิบัติและความเชื่อของเจ้าของภาษา ดังนั้นการใช้ภาษา นอกจากต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาแล้ว ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของภาษานั้น ๆ ด้วย ผู้สอนภาษาจึงต้องคำนึงถึงความสำคัญของการสอนวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา ควรเน้นให้ผู้เรียนได้รับทั้งทางด้านภาษา และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาควบคู่กันไป ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาสูงขึ้นและยังสามารถนำทักษะทางภาษาที่ได้ไปใช้ในบริบทของการใช้ภาษาในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม

ลักษณะประจำชาติ และความแตกต่างของค่านิยมทางวัฒนธรรม ของชาวต่างประเทศ ที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ลักษณะประจำชาติ (National Character) หรือบางที่เรียกว่าโครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐาน” หรือบุคลิกภาพตัวอย่าง อาจนิยามได้ว่า ระบบบุคลิกภาพซึ่งมีอยู่ในสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคม บุคลิกภาพนี้ได้ก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่เยาว์วัย อันเป็นผลจากประสบการณ์ หรือการอบรมบ่มนิสัยคล้าย ๆ กัน บุคลิกภาพนี้รวมทั้งค่านิยม ทศนคติ และความนึกคิด หรือมโนภาพโดยทั่วไป ซึ่งแสดงออกมา ในรูปของพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะประจำชาติ ถือได้ว่าเป็น “เอกลักษณ์” หรือลักษณะที่เด่นพิเศษที่ทำให้นานาชาติแตกต่างกันนั่นเอง

สาเหตุที่ทำให้ลักษณะประจำชาติแตกต่างกัน

1. ลักษณะบางอย่างของตนเองซึ่งไม่เหมือนกับประเทศอื่น ๆ เช่น ประวัติความเป็นมา ในอดีต สภาพภูมิศาสตร์ ศาสนา ปัญหาต่าง ๆ ที่ได้เผชิญมาแล้ว และกำลังเผชิญอยู่ ทั้งการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ
2. ประวัติและวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียกว่า วัฒนธรรม เช่น ระบบคุณค่าหรือค่านิยม ความเชื่อ ศาสนา ปรัชญาชีวิต แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลฐานะต่าง ๆ ในสังคม
3. แต่ละสังคมสร้างวัฒนธรรมของตนขึ้นมา และมีอิทธิพลเหนือบุคลิกภาพของบุคคล ของบุคคลทั่วไปในสังคมทั้งโดยตรงและทางอ้อม ผ่านกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรม
 - 3.1 ทางตรง มุ่งอบรมให้บุคคลเรียนรู้และยอมรับการปฏิบัติตามค่านิยมและ บรรทัดฐานต่าง ๆ ของสังคม
 - 3.2 ทางอ้อม เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นใน สังคม เริ่มจากครอบครัวเดียวกัน และบุคคลอื่น ๆ ในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ

Kao, Sinha, and Ng Sek Hong. (1995, หน้า 145) ได้เปรียบเทียบ ค่านิยมทางวัฒนธรรม ของคนเอเชีย กับคนตะวันตก ไว้ดังนี้

ค่านิยมทางวัฒนธรรมของคนเอเชีย

ค่านิยมระดับสูง

1. ความเป็นตัวของตัวเอง
2. ความซื่อสัตย์จริงใจ
3. ความกตัญญู
4. ความรับผิดชอบ

5. การรักษาน้ำใจกัน
6. ความมีน้ำใจเมตตาอารี
7. การปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม
8. การควบคุมตัวเอง
9. ความอดทนอดกลั้น

ค่านิยมระดับปานกลาง

1. การมีการศึกษาสูง
2. การให้อภัย
3. ความสามารถ
4. ความสุขุมรอบคอบ
5. ความสบายใจจากการมีอิสระ
6. การพึ่งพาอาศัยกัน

ค่านิยมระดับต่ำ

1. สุขภาพสุขุม
2. เชื้อพืงและน้ำเคารพ
3. สะอาดและแต่งกายสุภาพ
4. เปิดใจกว้าง
5. ความจงรักภักดี
6. อารมณ์อ่อนไหว
7. ชอบจินตนาการมีความคิดสร้างสรรค์
8. ความทะเยอทะยานและทำงานหนัก
9. สนุกสนานมีอารมณ์ขัน
10. ค่านิยมทางวัฒนธรรมของคนตะวันตก

ค่านิยมระดับสูง

1. ความซื่อสัตย์
2. การปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. ความทะเยอทะยาน
4. การให้อภัย

5. การมีแนวคิดกว้าง

6. ความกล้าหาญ

ค่านิยมระดับปานกลาง

1. การให้ความช่วยเหลือ

2. ความจงรักภักดี

3. ความสะอาด

4. การควบคุมตนเอง

5. ความเป็นอิสระ

ค่านิยมระดับต่ำ

1. รำเริง

2. สุภาพ

3. ฉลาด

4. เชื้อฟุ้ง

5. มีเหตุผล

6. ขอบจินตนาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในประเทศ ไม่มีงานวิจัยเรื่องใดศึกษาลักษณะการเรียนรู้ และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ภาษา โดยครอบคลุมงานวิจัย 2 หัวข้อ ดังนี้

1. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้

2. งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้

งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้

งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ แบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ภาษา

เพ็ญศรี ชินตาปัญญาคุณ (2533) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูง และเพื่อศึกษาการส่งเสริมของครูและผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มนี้ยังขาดทักษะบางอย่างซึ่งมาจากลักษณะทางด้านวัฒนธรรมของคนไทย เช่น การวางแผนการเรียนรู้ โดยการจัดทำตารางกำหนดเวลาในการทบทวนและฝึกฝน แต่อย่างไรก็ตามครูสามารถให้การสนับสนุน โดยนำลักษณะการเรียนรู้ภาษานี้ไปถ่ายทอด และสอนให้แก่แก่นักเรียนทั่ว ๆ ไปได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงเท่านั้น

พัชรารวรรณ โทพล (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ที่นักเรียนเป็นผู้เลือกเองในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน และเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชายและหญิงที่เรียนในโรงเรียนขนาดต่างกัน และมีระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม จำนวน 351 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย 153 คน และนักเรียนหญิง 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นในการเลือกรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นักเรียนชอบ แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชายและหญิงชอบรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตรงกันตามลำดับความชอบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้คือ การลงมือปฏิบัติ การฟังบรรยาย การเรียนแบบกลุ่ม การอ่าน การดูภาพ ยกเว้นสองรูปแบบสุดท้าย โดยที่นักเรียนชายชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดประสบการณ์ให้ ส่วนนักเรียนหญิงชอบสลับกัน

2. เมื่อพิจารณาความแตกต่างด้านเพศ พบว่า นักเรียนชายและหญิงชอบรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่างกัน โดยที่นักเรียนหญิงชอบเรียนการอ่าน การดูภาพและการเรียนแบบกลุ่มมากกว่า นักเรียนชายชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่า

3. นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ชอบรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน โดยที่นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ชอบรูปแบบการเรียนโดยการฟังบรรยาย ฟังเทป การจัดประสบการณ์ให้ และการเรียนด้วยตนเอง มากกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง

4. นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน ชอบรูปแบบการเรียนต่างกัน โดยที่นักเรียนที่มีระดับความสามารถสูงชอบรูปแบบการเรียน โดยการฟัง บรรยาย ฟังเทป การจัดประสบการณ์ให้และการเรียนด้วยตนเอง มากกว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถกลางและต่ำ

5. นักเรียนชายและหญิงที่มีระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างกัน ชอบรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน โดยที่ในกลุ่มสูงนักเรียนหญิงชอบเรียน โดยการฟังบรรยาย ฟังเทป การจัดประสบการณ์ให้ และการเรียนแบบกลุ่มมากกว่านักเรียนชายในกลุ่มกลางนักเรียนชายชอบเรียนด้วยตนเองมากกว่านักเรียนหญิง

ดำรง นิมมานพิสุทธ์ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบการเรียน วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประเภท วิชาที่เรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 1,181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยเลขคณิต การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe's ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพใช้แบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบจกษนิยม แบบโสตนนิยม แบบกลุ่ม และแบบรายบุคคลปานกลาง และใช้แบบการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษแบบปฏิบัติ และแบบสัมผัสนิยมน้อย โดยนักเรียนทุกประเภทวิชาใช้แบบการเรียน แบบโสตนนิยม แบบเป็นกลุ่ม และแบบรายบุคคลปานกลาง และแบบปฏิบัตินิยมน้อย ส่วนแบบจกษนิยม และแบบสัมผัสนิมนั้น นักเรียนแต่ละประเภทวิชาใช้ในระดับปานกลาง และระดับน้อยต่างกัน

2. นักเรียนที่เรียนวิชาต่างกัน ใช้แบบการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษแบบจักษุนิยม แบบปฏิบัตินิยม แบบสัมผัสนิยม แบบกลุ่ม และแบบรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรางคณา เลี่ยมเพ็ชรรัตน์ (2543) ได้ทำการศึกษาแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และจำแนกตามแต่ละ ชั้นปี เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สูง ปานกลาง และต่ำ ในแต่ละระดับชั้น และเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละชั้นปี เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ต่างกันในแต่ละระดับชั้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของ Grasha and Reichman และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม spss ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทย แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในชั้นปีที่ต่างกันมีแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีเพศต่างกัน มีแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยไม่ต่างกันและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่างกันในแต่ละระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกัน

สุรีย์ จงสถาพรสิทธิ์ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาวิธีการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิธีการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามวิธีการเรียน 3 วิธี คือ วิธีการเรียนแบบผิวเผิน วิธีการเรียนแบบรู้ลึก และวิธีการเรียนแบบใฝ่สัมฤทธิ์ และเปรียบเทียบวิธีการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 825 คน ที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษต่างกัน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และเมื่อนำแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้วิชา

ภาษาอังกฤษไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า มีนักเรียนที่มีวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่แน่นอน จำนวน 801 คน เป็นนักเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ 253 คน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส 283 คน และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ 265 คน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างประชากรและแบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากร ออกเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษสูง กลาง ต่ำ โดยใช้เทคนิค ร้อยละ 27 ได้จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง 216 คน กลุ่มกลาง 369 คน และกลุ่มต่ำ 216 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ และ ค่าสถิติไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบผิวเผิน รองลงไปที่วิธีการเรียนภาษาอังกฤษแบบใฝ่สัมฤทธิ์ และวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบรู้ลึก ตามลำดับ

2. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน มีวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่ต่างกัน

3. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน มีวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้อื่น ๆ

ประโยชน์ คุณต์กาญจนากุล (2524) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะการเรียนรู้หรือแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเปรียบเทียบแบบการเรียนของนิสิตที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 750 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนของนิสิต ซึ่งได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนของนักเรียนของ Grasha and Reichman แบบสอบถามแบบการเรียนที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยง .785 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบแบบการเรียน 4 แบบ คือ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลางไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง และแบบแข่งขัน

2. นิสิตเพศชายและหญิงมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนิสิตชายชอบแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ส่วนนิสิตหญิงชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วม สูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม สูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

กอบกาญจน์ สรประสิทธิ์ (2529) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษายาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษายาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนพยาบาล ระดับปริญญา ปีการศึกษา 2529 จำนวน 708 คน จากสถาบัน การศึกษายาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 สถาบัน ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งได้พัฒนาและดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของ Grasha and Reichman ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับคือ .79 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษายาบาลชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง และอยู่ในเกณฑ์สูงรองลงมา ได้แก่ แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ

2. นักศึกษายาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสูง มีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมี แบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นอกนั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532) ทำการศึกษาเรื่องแบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อแบบการเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 852 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (f-test) ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมากที่สุด นักศึกษาทุกชั้นปี มีแบบการเรียนไม่แตกต่าง นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำชอบแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยว แตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นบางครั้งหรือไม่เคยมาเรียนเลย

อาภากรณ ศิริอาคเนย์ (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 659 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามแบบการเรียน ซึ่งได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามการเรียนของ Grasha and Reichman และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยแบบสอบถามแบบการเรียนที่สร้างขึ้นนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์นั้นมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะแบบการเรียน 6 แบบดังนี้ แบบมีส่วนร่วมแบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลักเลี้ยว ตามลำดับ แบบมีส่วนร่วมเป็นลักษณะการเรียนที่อยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและแบบหลักเลี้ยวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียน 6 แบบดังนี้ แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและแบบหลักเลี้ยวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาดำมีลักษณะแบบการเรียน 6 แบบ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีลักษณะแบบการเรียนโดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

อาชญญา รัตนอุบล (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบการเรียนรู้ของ นิสิต ปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรี สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามแบบการเรียนรู้ของ Canfield เพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ ทั้ง 4 ด้าน ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยจำแนกตามวิชาเอกที่เรียน กลุ่มประชากรที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นนิสิตตั้งแต่ปี 1-4 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ที่ลงทะเบียน ประจำปีการศึกษา 2538 จำนวนทั้งหมด 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ที่ผู้วิจัยแปล และดัดแปลงจาก Canfield Learning Styles Inventory แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยง .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียวโดยวิธีของ Scheffe's ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไข เกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพ และระดับรองลงมาได้แก่ การมีสัมฤทธิ์ผล สำหรับด้านเนื้อหา นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับคน และรองลงมาได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ ด้านวิธีการเรียนรู้ นิสิตส่วนใหญ่ ชอบแบบการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์และรองลงมาได้แก่ การได้รับประสบการณ์ตรง และด้านความคาดหวัง นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ที่คาดหวังระดับดีหรือสูงกว่าคะแนน (B) และรองลงมาได้แก่ระดับพอใจ หรือ ระดับคะแนนเฉลี่ย (C) และระดับเยี่ยมหรือระดับสูงสุด (A) และนิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ที่คาดหวัง ระดับไม่เป็นที่พอใจหรือระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย (D) น้อยมาก

2. นิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกัน ใช้แบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไขเกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพ การกำหนดโครงสร้างและการแข่งขัน ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับตัวเลขภาษาและคน ด้านวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการฟังและการอ่าน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการได้รับคะแนนระดับ เยี่ยมหรือสูงสุด (A) การได้รับคะแนนพอใจหรือระดับคะแนนเฉลี่ย (C) ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกันใช้ แบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไข เกี่ยวกับการมีผลสัมฤทธิ์ ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ ด้านวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการแสดง สัญลักษณ์ และการได้รับประสบการณ์ตรงด้านความคาดหวัง เกี่ยวกับการได้รับคะแนนระดับ ไม่เป็นที่พอใจ หรือระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย (D) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิภาดา แสนทวิสุข (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีเพศ แผนการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 530 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจาก แบบสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของ Grasha and Reichman วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม spss ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วมต่างกัน นักเรียนที่มีแผนการเรียนรู้ต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมต่างกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีรูปแบบ การเรียนแบบพึ่งพา แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขันตามลำดับ

งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้

เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล (2529) ได้ศึกษากลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย สรุปได้ว่านักเรียนใช้กลวิธีในการเดาหรือตีความหมายของคำหรือประโยคในบริบทในระดับปานกลาง ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อการสื่อความหมายน้อย นักเรียนมีการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนน้อย ใช้วิธีการควบคุมการเรียนรู้และตรวจสอบการใช้ภาษา โดยใช้วิธีการวางแผนการเรียนรู้บ่อย และใช้ลักษณะการเรียนรู้แบบประเมินผลการเรียนรู้ในระดับปานกลาง จากการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาสูงและต่ำพบว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำ ใช้บริบทในการเดาหรือตีความหมายของคำหรือประโยค และใช้ลักษณะการเรียนรู้ภาษาแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในการควบคุมการเรียนรู้และตรวจสอบการใช้ภาษา พบว่านักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำ ใช้ลักษณะการเรียนรู้แบบประเมินผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาวุธ วาจาสิทธิ์ (2533) ได้ทำเรื่อง การศึกษากลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ ของ นิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนิสิต และเพื่อเปรียบเทียบกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตกลุ่มที่เรียนเก่งมาก กลุ่มที่ เรียนเก่ง กลุ่มที่เรียนเก่งปานกลาง และกลุ่มที่เรียนอ่อน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนิสิตระดับ ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 710 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานและค่าความแปรปรวนทางเดียวและการวิเคราะห์ความแตกต่าง ๆ รายคู่ โดยวิธีของ Scheffe's ผลการวิจัย พบว่า นิสิตใช้กลวิธีการเดาหรือการทำนายอย่างมีหลักการในระดับมากที่สุด กลวิธีการใช้ข้อผิดพลาด ที่เกิดจากการเรียนรู้ภาษาเป็นครู และกลวิธีต่าง ๆ ที่ทำเพื่อให้สามารถจดจำได้ดีในระดับปานกลาง และกลวิธีพยายามใช้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบ การใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า นิสิตกลุ่มเก่งมาก และกลุ่มเก่ง ใช้กลวิธีการหาวิธีการ เรียนเป็นของตนเอง กลวิธีพยายามติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น และกลวิธีการเดาหรือทำนายอย่างมี หลักการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มเก่งมากและกลุ่มปานกลาง ใช้กลวิธีการเดาหรือการทำนายอย่างมีหลักการ และกลวิธีการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้จำได้ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มเก่งมากและกลุ่มอ่อน ใช้กลวิธีการเดา หรือการทำนายอย่างมีหลักการ และกลวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยตรงแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มเก่งและกลุ่มปานกลางใช้กลวิธีการเพื่อช่วยให้จดจำได้ดี กล วิธีวิธีการเดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ และกลวิธีที่ใช้ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียนภาษาเป็นครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนใช้กลวิธีการเดาหรือ การทำนายอย่างมีหลักการและกลวิธีเพื่อช่วยความจำได้ดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

กาญจนา เสียรประภัสสร (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถด้านกลวิธีการ สื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และเพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในด้านกลวิธีการใช้ท่าทาง กลวิธีการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองปนกัน และกลวิธีการใช้ภาษาที่สอง อย่างเดียวของนักเรียนดังกล่าว ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม

การใช้กลวิธีการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ และเมื่อจำแนกตามแผนการเรียนปรากฏว่านักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์มีความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่สูงกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา ซึ่งมีความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ และยังพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความถนัดในการใช้กลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษในด้านกลวิธีการใช้ภาษาที่สองภาษาเดียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.04 รองลงมาคือ กลวิธีการใช้ท่าทาง คิดเป็นร้อยละ 20.93 และกลวิธีการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองปนกันน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.03

ธนิตรา ขวัญใจ (2537) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ระดับอภิปัญญากับแผนการเรียน ซึ่งมีผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในแผนการเรียนศิลป์ภาษา และแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 416 คน จาก 8 โรงเรียน โดยการสุ่มหลายชั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับกลวิธีการฝึกฝนภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน แบบสอบถามความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และแบบประเมินความสามารถของตนเองในการพูดภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ระดับอภิปัญญา ทั้ง 3 ด้าน และแผนการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยที่กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับอภิปัญญาทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กันในทุก ๆ ด้านในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่ากลวิธีการวางแผนในการฝึกฝนภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนด้วยตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มากกว่าการวางแผนในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และนักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาและนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ใช้กลวิธีการฝึกฝนภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนด้วยตนเองในระดับที่ไม่แตกต่างกันแต่กลวิธีการวางแผนในการเรียนภาษาอังกฤษ และกลวิธีการประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนภาษาอังกฤษนั้น นักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาใช้มากกว่านักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์

อัญชลี ประวิตรานุรักษ์ (2538) ได้ศึกษากลวิธีการเรียนรู้ภาษา ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 541 คน

ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลวิธีการเรียนรู้ภาษาและแบบสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เครื่องมือชุดแรกซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษา ของ Polizer และ McGroarty (1985, หน้า 120-123) ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาทั้งโดยรวมและในแต่ละด้านคือ ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง และด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนอกชั้นเรียน ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ผ่านขั้นต่ำ โดยนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำได้สูงกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา

พิทักษ์ นิลนพคุณ (2539) ได้ศึกษาถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรกลวิธีการเรียนรู้ที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมสูงสุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วย กลวิธี การประเมินตนเอง การฝึกปฏิบัติ การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการ เสียง การใช้ท่าทางการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ การทบทวน การควบคุมอารมณ์ ลดความกังวล ตามลำดับและพบว่า กลวิธีที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางตรงอย่างเดียวยุคสุดคือ การรับและส่งสารกลวิธีที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางอ้อมอย่างเดียวยุคสุดคือ การมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้ รองลงมา คือ การร่วมมือกับผู้อื่น การให้กำลังใจตนเอง การเดาโดยใช้ปัญญา การถามและการจัดระเบียบ และการวางแผนการเรียนรู้ สำหรับตัวแปรการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการ เสียง การใช้ท่าทาง และการทบทวน ส่งผลในทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้แล้วกิจกรรมการเรียนการสอนกลวิธีในการเรียนรู้ที่พัฒนาจากกลวิธีการเรียนรู้ที่มีผลกระทบมากที่สุดถึง 4 ตัวแปร ซึ่งได้แก่ การประเมินตนเอง การฝึกปฏิบัติ การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ และการมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้ ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าอยู่ในเกณฑ์ดี และเมื่อนำไปทดลองใช้ พบว่าการสอนกลวิธี การเรียนส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนหลักการสอนสูงกว่าคะแนนก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการสำรวจเจตคติเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนคะแนนเจตคติเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนคะแนนเจตคติหลังการสอนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมี นัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้

2. งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้

งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้

งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ภาษา

Joy M. Reid (1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบการเรียนรู้ตามความชอบของผู้เรียน ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบตามการรับรู้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ชาวต่างประเทศในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาจำนวน 1,234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ที่ชอบตามการรับรู้ของผู้เรียน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้จำนวน 5 ข้อความต่อหนึ่งแบบการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อความ และแบ่งการเรียนรู้ตามระดับความชอบของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ชอบมาก ชอบน้อย ไม่ชอบเลย ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ในบรรดากลุ่มผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองนั้น ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมีความชอบแบบการเรียนรู้แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นพบว่า ด้านสาขาวิชาเอกโดยทั่วไปผู้เรียน 6 สาขาวิชา ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ธุรกิจ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ และมนุษยศาสตร์ มีความชอบแบบการเรียนรู้ แบบจักษุนิยมน้อยที่สุด ส่วนผู้เรียนสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมพัสนิยมมากกว่า ผู้เรียนสาขาวิชาเอกมนุษยศาสตร์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรด้านพื้นความรู้ทางภาษาของผู้เรียนและสรุปผลการวิเคราะห์ว่า นักศึกษาเกาหลีชอบแบบการเรียนรู้แบบจักษุนิยมมากที่สุด นักศึกษาชาวอาหรับและชาวจีนชอบแบบการเรียนรู้แบบโสตนิยมมาก ส่วนนักศึกษาชาวไทย มาเลเซีย และสเปน ชอบแบบการเรียนรู้แบบโสตนิยมน้อย ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมพัสนิยม นอกจากนี้ทุกกลุ่มแสดงความไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยผู้เรียนที่มีพื้นความรู้ทางภาษาแตกต่างกันและมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Cynthia D. Melton (1990) ได้ทำการศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาในประเทศจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจีนจำนวน 331 คน ซึ่งศึกษาในระดับปริญญาตรี

และระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาเอก 4 สาขาวิชา คือ ภาษาอังกฤษ 145 คน วรรณคดี 52 คน ชุรกิจ และเศรษฐศาสตร์ 59 คน และแพทยศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบตามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการเรียน แบบมาตราส่วนประเมินค่าที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ Reid ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งระดับความชอบออกเป็น 3 ระดับ คือ ชอบมาก ชอบน้อย และไม่ชอบ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาจีนชอบแบบการเรียนแบบปฏิบัตินิยม แบบสัมพัทธ์นิยม และแบบเป็นรายบุคคลในระดับมาก ชอบแบบการเรียนแบบจักขุนิยม และแบบโสตนนิยมในระดับน้อย และไม่ชอบแบบการเรียนแบบกลุ่ม

2. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้โดยสัมพันธ์กับวิธีสอน

Linda S.C. Coker (1984) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอน 2 วิธี คือ วิธีสอนที่ให้ผู้เรียนมีแบบการเรียนแบบอิสระ และวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนมีแบบการเรียนแบบพึ่งพา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล 2 กลุ่ม ดำเนินการวิจัยด้วยการทดลองสอน โดยกลุ่มแรกใช้วิธีสอนแบบพึ่งพาหรือขึ้นอยู่กับครูสอน กลุ่มที่สองสอนด้านวิธีแบบอิสระที่ให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแบบการเรียนแบบอิสระและแบบพึ่งพามีผลการเรียนที่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบอิสระสูงกว่า ค่าเฉลี่ยผลการเรียนของนักศึกษาที่เรียนแบบพึ่งพาอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีสอนของครูที่นักศึกษาพยาบาลชอบ คือ ได้เรียนแบบอิสระ

A. Jones and D. Jones (1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการเรียนของนักศึกษาในประเทศฮ่องกง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเรียนและทัศนคติที่มีต่อวิธีการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศฮ่องกง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในประเทศฮ่องกง ที่ลงทะเบียนเรียนฟิสิกส์ จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวิธีการเรียน และแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิธีการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้อยละ 26 มีวิธีการแบบผิวเผิน ร้อยละ 20 มีวิธีการเรียนแบบรู้ลึก ร้อยละ 35 มีวิธีการเรียนแบบใฝ่สัมฤทธิ์ และร้อยละ 19 ไม่มีวิธีการเรียนที่แน่นอน นักศึกษาร้อยละ 3.1 ชอบวิธีการสอนแบบเก่าร้อยละ 27 ชอบวิธีการเรียนที่ให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง และร้อยละ 60.9 ไม่แสดงความคิดเห็น

3. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้โดยสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

S. E. Volet, P.D. Renshaw and K. Tietzel (1994) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการเรียนของนักศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และนักศึกษาชาวออสเตรเลียในมหาวิทยาลัยออสเตรเลีย จำนวน 554 คน โดยแบ่งเป็นนักศึกษาชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 120 คน และนักศึกษาชาวออสเตรเลีย 434 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวิธีการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีวิธีการเรียนแบบผิวเผิน และนักศึกษาชาวออสเตรเลียนมีวิธีการเรียนแบบรู้ลึก และจากการเปรียบเทียบวิธีการเรียนโดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า นักศึกษาชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีวิธีการเรียนต่างกับนักศึกษาชาวออสเตรเลีย และมีคะแนนวิธีการเรียนแบบผิวเผินมากกว่า

4. งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้อื่นๆ

Ellis (1993) ได้รายงานผลการเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนเยอรมัน อายุ 19 ปี จำนวน 2 คน ที่ได้ใช้ลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นความถูกต้องของกฎไวยากรณ์ ประสบผลสำเร็จในการเรียนมากกว่าผู้เรียนที่ใช้ลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ได้จริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในงานวิจัย Ellis ได้แนะนำเพิ่มเติมว่า ถ้าได้มีการทดลองในกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากขึ้น ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงการจับคู่ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน และกลวิธีการสอนที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์จริงด้วย

งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้

งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ภาษา

Huang (1985) ได้ศึกษากลวิธีในการเรียนรู้และเทคนิคเฉพาะที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถ ในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชาวจีน 60 คน ซึ่งศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ที่สถาบันภาษากวางเจา จากการให้นักศึกษาเหล่านี้ตอบแบบสอบถามกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และจากการสัมภาษณ์เพื่อประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร Huang พบว่ากลวิธีการเรียนรู้ภาษามีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการพูด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เช่น การคิดเป็นภาษาอังกฤษ การสนทนากับเพื่อน ครู และเจ้าของภาษา เมื่อมีโอกาส การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการใช้ภาษาและการมีนิสัยรักการอ่าน

Rosna Awang Hashim, Sharifah Azizah Syed Sahil (1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาในประเทศมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษที่นักศึกษาใช้ และเปรียบเทียบกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่มี เพศ สัญชาติ และโปรแกรมการเรียนที่ต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยประเทศมาเลเซีย จำนวน 246 คน โดยจำแนกเป็นนักศึกษาชาย 88 คน นักศึกษาหญิง 158 คน เมื่อจำแนกตามสัญชาติจะได้นักศึกษาชาวจีน 130 คน ชาวมาเลเซีย 77 คน และชาวอินเดีย 37 คน และไม่ปรากฏสัญชาติ 2 คน เมื่อจำแนกตามโปรแกรมการเรียนจะได้คณะบริหารธุรกิจ 110 คน คณะเศรษฐศาสตร์ 46 คน คณะบัญชี 34 คน คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ 25 คน คณะการบริหารสาธารณะ 24 คน และไม่ทราบคณะ 7 คน นักศึกษาเหล่านี้มีอายุระหว่าง 22-25 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาใช้กลวิธีการจัดการและการประเมินผลการเรียนรู้ในระดับสูง กลวิธีที่ใช้กระบวนการภายในใจ การจดเซยข้อมูลที่หายไป การจัดการกับอารมณ์ และการเรียนรู้กับผู้อื่นในระดับปานกลาง และกลวิธีที่จำอย่างมีประสิทธิภาพในระดับต่ำ
2. นักศึกษาที่มีสัญชาติต่างกันจะใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน กล่าวคือ สัญชาติมีผลกระทบต่อการใช้กลวิธีจัดการเกี่ยวกับอารมณ์
3. เพศมีอิทธิพลต่อการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ นักศึกษาเพศหญิงจะใช้กลวิธีจัดการเกี่ยวกับอารมณ์น้อยกว่านักศึกษาเพศชาย
4. โปรแกรมการเรียนไม่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ

John M. Green and Rebecca Oxford (1995) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ และความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาในประเทศเปอร์โตริโก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาในประเทศเปอร์โตริโก ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษและเพศต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยในประเทศเปอร์โตริโก จำนวน 374 คน โดยแบ่งเป็นนักศึกษาเพศหญิง 178 คน นักศึกษาเพศชาย 196 คน และเมื่อจำแนกตามความสามารถทางภาษาอังกฤษ จะเป็นนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำ 121 คน นักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลาง 132 คน นักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูง 121 คน เครื่องมือ

ที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. มีความแตกต่างของการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำจะมีความถี่ในการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษน้อยกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงจะใช้กลวิธีด้านความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลาง และนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลางใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษด้านความรู้ความเข้าใจน้อยกว่านักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำ

2. มีความแตกต่างของการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษระหว่างนักศึกษาเพศหญิงและนักศึกษาเพศชาย กล่าวคือ นักศึกษาเพศหญิงใช้กลวิธีด้านความจำ ด้านเมตาคอกนิติฟ ด้านจิตพิสัย และด้านสังคมมากกว่านักศึกษาเพศชาย

2. งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้อื่น ๆ

S. C. Provost and N.W. Bond (1998) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาจิตวิทยาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของวิธีการเรียน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศออสเตรเลีย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจิตวิทยาในมหาวิทยาลัยแมคควารี ในประเทศออสเตรเลีย จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวิธีการเรียน และคะแนนเฉลี่ยตอนปลายเทอม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าวิธีการเรียนแบบผิวเผิน สัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่าวิธีการเรียนรู้เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ถ้าทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้ฝึกฝนกลวิธีต่าง ๆ ในการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนแล้ว การเรียนการสอนก็จะประสบความสำเร็จตามที่ผู้เรียนและผู้สอนได้ตั้งเป้าหมายไว้